

№ 71 (2640) - son

Ishonch

2009-yil

D	S	Ch	P	I	Sh	Y	D	S	Ch	P	I	Sh	Y	D	S	Ch	P	I	Sh	Y	D	S							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

Iyun

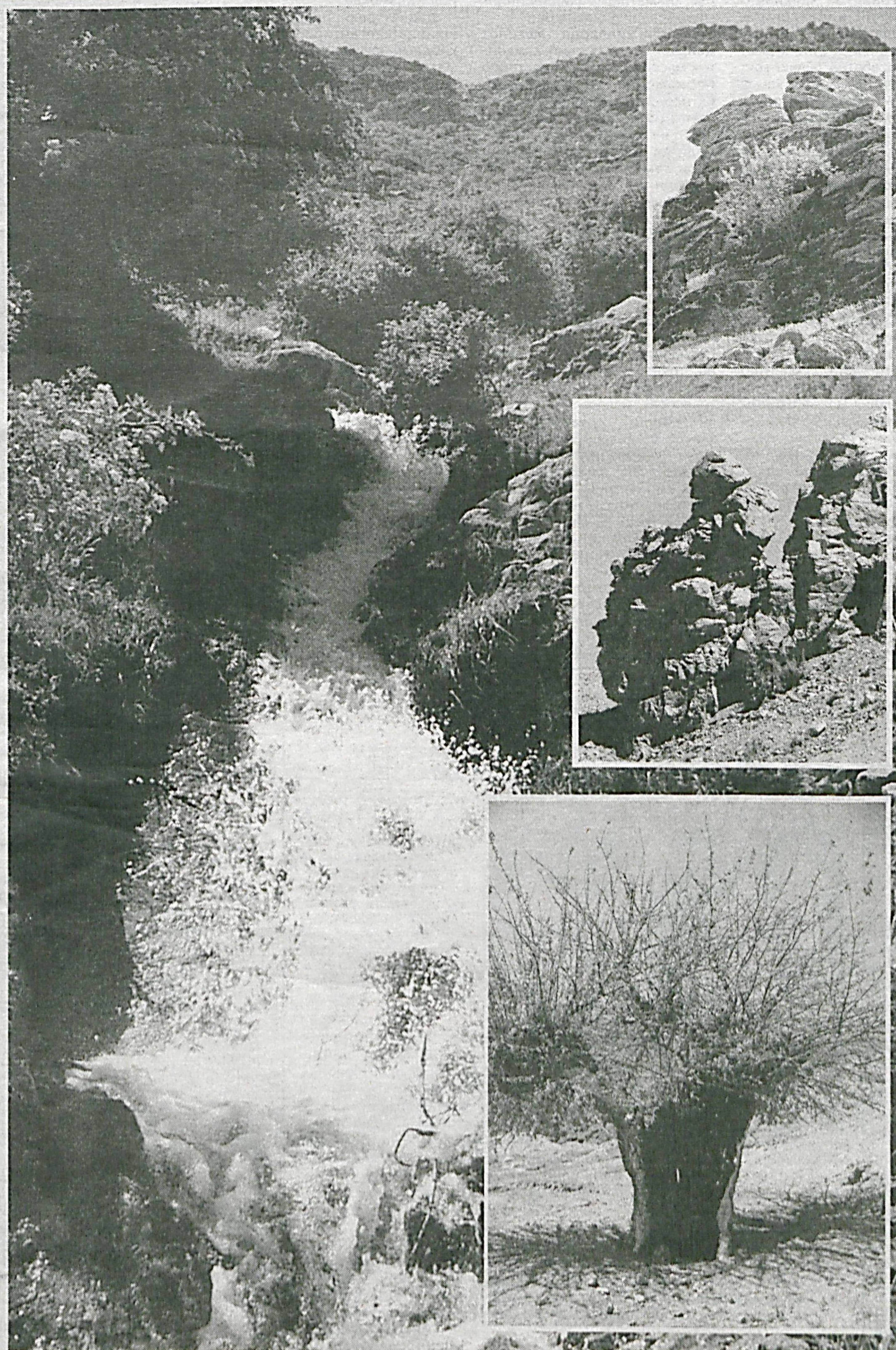
Ijtimoiy-iqtisodiy gazeta *

E-mail: mail@ishonch.uz

* Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

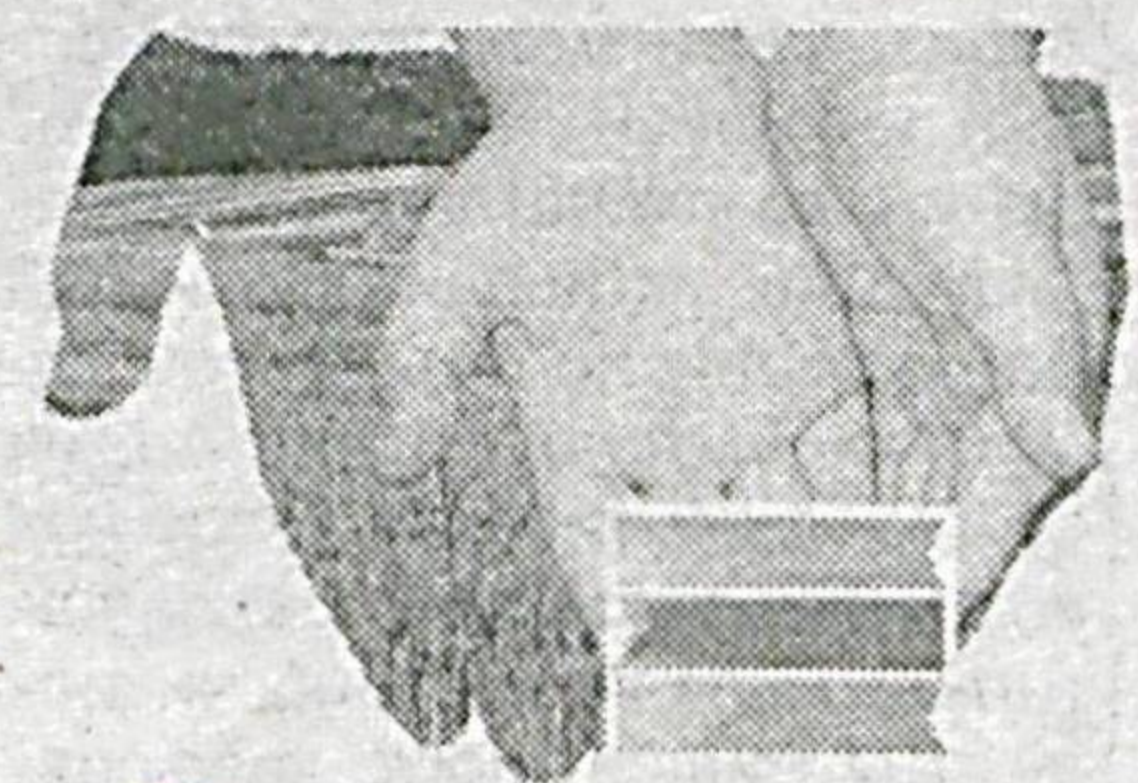
Ҳикмат излаганга ҳикматдир

ДУҲЭ

Отамнинг
ўғитлари

5

Экоҳаракат

11

Ўтиш
даврининг
товуғи

12

«Чито гверито
чито
маргалито...»

15

С
А
Х
И
Ф
А
Л
А
Р
Д
А

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 15-16 июн кунлари Россия Федерациясининг Екатеринбург шаҳрида Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШХТ) Давлат раҳбарлари кенгашининг мажлисида иштирок этди.

Саммит Давлат раҳбарлари кенгашининг тор доирадаги йиғилиши билан бошланди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов, Россия Федерацияси Президенти Дмитрий Медведев, Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтао, Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикаси Президенти Курманбек Бакиев ва Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмон иштирок этди.

Музокарада минтақада ва дунёда кечаётган жараёнлар юзасидан атрофлича фикр алмашилди. ШХТга аъзо давлатларда жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози таъсирини юмшатиш ва оқибатларини бартавраф этиш, иқтисодий-молиявий барқарорликни таъминлаш ва мустаҳкамлаш борасидаги кўшма саъй-ҳаракатларни мувофиқлаштириш ва фаоллаштириш масаласи кўриб чиқилди. Шу билан бирга, хавфсизликни мустаҳкамлаш соҳасида ҳамкорлик, жумладан, терроризм, экстремизм, айирмачилик, қурол-яроғ ва наркотик моддалар контрабандаси ва бошқа турдаги уюшган трансмиллий жиноятчилик каби таҳдидларга қарши курашиш масалалари муҳокама қилинди.

Афғонистондаги вазият кўриб чиқилди, ушбу мамлакатда вазиятни барқарорлаштириш ва тиклаш ишларини амалга ошириш борасида фикрлар алмашилди. Ўзбекистон раҳбари бу масалага тўхталиб, Афғонистон муаммосини ечишнинг БМТ шафъ-

лигидаги янги халқаро механизми — «6+3» мулоқот гуруҳи тузиш ташаббусини илгартиришди. Бу гуруҳ Афғонистонга қўшни олти мамлакат ҳамда Россия, АҚШ ва НАТО вакиллари билан муносабатда бўлиш гоят муҳимлигини, шу асосда ҳамда музокаралар орқали Афғонистондаги вазиятни барқарорлаштиришга эришиш мумкинлигини алоҳида таъкидлади.

Президентлар ШХТни янада ривожлантириш, унинг ҳузуридаги тузилмалар фаолиятини такомиллаштириш, қузатувчи мақомидаги давлатлар ҳамда минтақавий тузилмалар билан ҳамкорликни кенгайтириш масалаларини муҳокама қилдилар.

ШХТ дунёнинг энг нуфузли, қудратли, юқори салоҳиятга эга ташкилотларидан бирига айланди. Бунда ташкилотнинг сиёсий, иқтисодий, гуманитар ҳамкорликни ривожлантиришда, хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлашда ҳар томонлама пухта ўйланган механизм вазирасини ўтаётгани, шунингдек, музокаралардаги очиқлик, ўзаро ҳурмат, ишонч ва манфаатдорлик муҳим аҳамият касб этмоқда.

Сиёсий соҳада ШХТ давлатлари ўзаро ишончни мустаҳкамлаб, минтақавий ва халқаро масалаларга ёндашувларни самарали мувофиқлаштиришга эришди.

Хавфсизлик соҳасидаги ҳамкорлик ШХТ мамлакатлари

учун доимо устувор ўрин тутди. Шу боис саммитлар арафасида иқтисодий-ижтимоий комплекс вазирлик ва идоралари билан бир қаторда, хавфсизлик кенгаши котиблари, ички ишлар, мудофаа, фавқулодда вазиятлар ва бошқа махсус хизматлар вакиллари мажлислари ўтказилди.

Сўнгги йилларда ташкилот доирасида иқтисодий ҳамкорлик масалаларига катта эътибор берилмоқда. Узоқ муддатли иқтисодий ҳамкорлик дастури ҳаётга ички татбиқ этилмоқда. ШХТнинг Ишбилармонлар кенгаши ва Банклараро бирлашмаси ҳамкорликда бизнес вакиллари ва банк-молия тузилмаларининг бевосита шериклик алоқаларини ривожлантиришга хизмат қилмоқда.

Иқтисодий ҳамкорлик ҳақида сўз кетганда, ШХТ ҳузурида йиғирмага яқин ихтисослаштирилган тузилма мавжуд эканини таъкидлаш жоиз. Ишбилармонлар кенгаши, Банклараро бирлашмадан ташқари, божхона, транзит, ахборот ва телекоммуникация технологиялари, транспорт, йўлсозлик, логистика, қишлоқ хўжалиги каби кўплаб соҳалар бўйича махсус ишчи гуруҳ фаолият кўрсатмоқда. Масалан, транзит салоҳиятини юксалтириш бўйича махсус ишчи гуруҳ «Андижон — Ўш — Саритош — Иркештом — Қашқар» ҳамда «Душанбе — Жирғатол — Қорамиқ — Иркештом — Қашқар» транспорт йўлаклари таркибига кирувчи автомобил йўллари лойиҳаларини мувофиқлаштириш билан шуғулланади.

Гуманитар ҳамкорлик кўла-

ми ҳам кенг. Мунтазам равишда фестивал, кўргазма ва бошқа маданий тадбирлар ўтказилмоқда. Тиббиёт соҳасидаги ҳамкорлик тажриба алмашув ва юқумли касалликлар тарқалишига қарши курашни мувофиқлаштиришда муҳим рол ўйнамоқда.

Давлат раҳбарлари кенгашининг кенгайтирилган таркибдаги мажлисида қузатувчи мамлакатлар вакиллари — Ҳиндистон Республикаси Бош вазири Манмохан Сингх, Эрон Ислон Республикаси Президенти Махмуд Аҳмадинежад, Покистон Ислон Республикаси Президенти Осиф Али Зардорий, Мўғулистон ҳукумати раисининг биринчи ўринбосари Норовин Алтанхуяг ҳамда саммит меҳмони сифатида Афғонистон Ислон Республикаси Президенти Ҳамид Карзай ҳам иштирок этди.

Музокарада ШХТни янада ривожлантириш, ташкилот доирасида ҳамда қузатувчи давлатлар билан савдо-иқтисодий, илмий-техникавий ва гуманитар ҳамкорликни кенгайтириш масалалари юзасидан фикр алмашилди. Халқаро ва минтақавий вазият кўриб чиқилди, молия, энергетика, ахборот, экология ва озиқ-овқат соҳаларида хавфсизликни мустаҳкамлашда ҳамкорлик масалалари муҳокама қилинди.

Саммит якунида ШХТнинг Екатеринбург декларацияси, Терроризмга қарши конвенцияси ва қатор қарорлар имзоланди. ШХТга раислик Ўзбекистон Республикасига ўтди.

Анвар БОБОЕВ,
ЎЗА махсус мухбири

Мақсад — хизмат маданиятини ошириш

Автомобил транспорт хизмати тизимига хусусий тадбиркорликнинг кириб келганлиги соҳада рақобатчилик муҳитини яратибгина қолмай, хизмат сифати ва маданиятини янада ошириш имконини бермоқда. Эндиги асосий вазифа йўловчилар ташиш фаолиятини тартибга солиш, фуқароларнинг ҳаёти, соғлиги ва хавфсизлигини таъминлашни яхшилашдан иборатдир.

Мамлакатимиз Президентининг 2006 йил 9 мартдаги «Автомобил транспортда йўловчилар ташиш соҳасидаги тадбиркорлик фаолиятининг алоҳида турларини амалга оширишни тартибга солиш тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлашга Сирғали тумани давлат солиқ инспекцияси ходимлари алоҳида эътибор қаратишмоқда. Жумладан, Ўзбекистон автомобиль ва дарё транспорт агентлигининг Тошкент шаҳар ҳудудий бўлими ва шаҳар ҳокимлигига қарашли йўловчи транспортининг барча турлари ҳаракатини лицензиялаш ва мувофиқлаштириш департаменти билан ҳамкорликда бу борада аниқ тадбирлар режаси ишлаб чиқилди.

Айни пайтда туман ҳудудида йўловчиларга транспорт хизмати кўрсатётган 16 та корхонада мазкур қарорнинг ижросини таъминлаш ва унинг мазмун-моҳиятини кенг-роқ тушунириш мақсадида семинарлар, учрашув ва давра суҳбатлари ташкил этилмоқда.

Н.РАҲИМОВА

Ойнинг ёз — қўнмоқда соғ

Таассуротлар оламига марҳабо

Шу кунларда барча оромгоҳларда орзиқиб кутилган кизгин жараёнлар, навбатдаги фаолият бошланди.

Яқинда «Алгоритм» болалар спорт-соғломлаштириш оромгоҳига қузатиш маросими бўлиб ўтди.

— Пойтахтдаги 42-мактабнинг 6-синфини тугатдим, — дейди Ахрорбек Азимбоев. —

«Алгоритм»га биринчи марта бораяпман. Эшитишимча, бу оромгоҳда спорт мусобақалари жуда кўп ўтаркан. Таэквондо ИТФ билан шуғулланаман. Бундан ташқари, футбол ва шахмат жону дилим. Демак, зеркиб қолмайман.

— «Алгоритм» ўтган йилдан болалар спорт-соғломлаштириш оромгоҳига айланди, — дейди Самбо бўйича Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси аъзоси Станислав Любченко. — Шу боис, биз ҳам устозимиз Роман Шокиров раҳбарлигида бир йил олдин бошқа жамоалар қатори «Алгоритм»да дам олдик. Бу йил ҳам у ерда самбо бўйича шаҳар чемпионатида ҳамда куз фаслида ўтадиган халқаро турнирларга тайёргарлик кўрамыз.

Ким билан суҳбатлашманг, янги дам олиш мавсумини гўзал ва мароқли ўтказишга аҳд қилганини таъкидлайди. Рух тетик, кайфият аъло. Қолаверса, «Алгоритм» болалар оромгоҳи мутасаддилари ўз аъналарига содиқ қолган ҳолда янги мавсумни ҳам намунали ўтказиш учун қўлларидан келган барча ишларни қилишга тайёр эканликларини таъкидлашмоқда.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Кўмитамизга 47 та бошланғич қасаба уюшма ташкилоти бириккан бўлиб, 1467 нафар аъзосиз бор. Кундалик ишлар қанчалик муҳим бўлмасин, яна бир масала ҳеч қачон эътиборимиздан четда қолмайди. Бу фарзандларимизнинг кўнгилли дам олишидир.

Мавсум кўнгилдагидек ўтади

Илгари ёзги таътил бошланиши билан қишлоқда яшовчи ўқувчиларнинг аксарияти ширкат хўжаликлари ташкил этган оромгоҳларда дам олишарди. Стационар оромгоҳлар эса деярли йўқ эди. Бу йил Навоий вилоят қасаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси тасарруфида иш бошлаган «Ишонч» оромгоҳи туманимиз ёшлари учун ҳам имкон қадар ўрин ажратди.

Яқинда шароитни кўриб келиш мақсадида ушбу оромгоҳда бўлдик. Кўнгилмиз кўтарилди. Шундай қилиб, бундан буён ҳар мавсумда 20 тадан, жами 60 нафар боламиз ана шундай сўлим гўшаларда дам олиши мумкин. Бизни қувонтирган яна бир нарса шуки, юқоридагига қўшимча тарзда «Конимех» ширкат хўжалиги ҳомийлигида 20 нафар ўқувчимиз Тошкент вилоятининг «Чимён» оромгоҳида дам оладиган бўлди.

Гулсидан ПИЯШЕВА,
Конимех туман таълим ва фан ходимлари қасаба уюшма кўмитаси раиси

Оромбахш маскан

Пахтакор туман ҳокимлиги туман халқ таълими бўлими қасаба уюшма ташкилотлари билан ҳамкорликда болаларнинг «Ёз — 2009» мавсумини кўнгилли ўтказиш мақсадида, зарур тадбирлар режасини ишлаб чиқди. Унга кўра, туманда 3.240 нафар бола дам олдирилади.

Тумандаги «Дилором», «Булбулча — Асад» мактабгача таълим муассасаси ва мактаблар қошида ташкил этилган кундузги оромгоҳлар фаолияти аллақачон бошланди.

Болажонлар тўрт гуруҳга бўлиниб, белгиланган режа асосида кўнгилочар турли тадбирларда қатнашапти. Кутубхона, спорт зали, маънавият хонаси, шунингдек, «Моҳир қўллар», «Шахмат», «Музыка», «Рассомлик» тўғараклари болажонларнинг иқтидори куртак ёзишига хизмат қилмоқда.

— Илоҳи борича кўпроқ ўқувчиларнинг дам олишини таъминлашга эътибор қаратганимиз, — дейди туман халқ таълими бўлими мудир Э.Тожибоев. — Туман ҳокимлиги ҳомийлигида кундузги оромгоҳда ҳар бир болага кунига 1760 сўмлик озиқ-овқат берилапти. Муҳими, буларнинг барчаси бепул.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

«Инсонга наф келтириш — олий бахт» танловига

Бу воқеага анча йиллар бўлган. Хуррам Тошкент тиббиёт институти клиник ординатурасини битириб, туғилиб ўсган юртига ишга келган даврлар. Ўша вақтларда олис туманларда олий маълумотли шифокорлар етишмас, навбатчи врач чақирув бўйича тоғ қишлоқларига бот-бот боришига тўғри келарди.

Бир гал ҳам шундай бўлди. Туман марказидан анча олисда жойлашган Оқшилоққа касал кўргани чақиришди. Йўллар уйдим-чүкурлигидан эски «тез ёрдам» машинаси қир-адирлар оралаб туртиниб-суртиниб чумолидай ўрмалаб борар эди. Буни қарангки, манзилга 5-6 километр қолганда ёқилги тугаб қолди. Теварак-атроф кимсасиз, зог ҳам учмайди.

— Нима қилсак экан? — дея ёрдамчи фелдшер докторга савол назари билан тикилди. — Қуёш ҳам ботай деяпти. Вақтни бой бермаслик керак.

— Кетдик, — деди врач ҳамроҳига. — Бу ерда қўл қовуштириб ўтираверсак, беморнинг аҳволи янада оғирлашади.

Бир соатларда чақирилган хонадонга етиб боришди. Уй тўрида ётган бемор хансираб, чуқур-чуқур нафас оларди.

Шошилиш муолажалар ўтказилгач, касал кўзини очиб, оқ халатли халоскорларга умид билан тикилди.

Кўп ўтмай, ёқилги топган машина ҳам етиб келди.

— Беморни касалхонага ётқизмасак бўлмайди, — деди Хуррам уй эгаларига. — Шифохонада врач назоратида даволаймиз. Худо хоҳласа, кўрмагандек бўлиб кетади.

Ўша бемор — Эшқувват ака Хуррам доктор қўлида дарддан фориг бўлди. Шу-шу халоскорини йўқлаб, тез-тез келиб туради. Ўзи ҳам доктор билан тенгдош. Бу йил роппа-роса олтимишга кирди. Дўстини табриклагани унинг юбилейига таширф бурди.

— Шифокор ўзи ёниб, ўзгалар йўлини ёритади, — дейди оппоқ соқоллари ўзига ярашиб турган Эшқувват бобо дўстини бағрига босар экан. — Минг шукурки, олти фарзандим, йигирмадан ортиқ набирам бор. Одамлар бахтига шифокор дўстимиз омон бўлсин. Исми-жисмига монанд Хуррам

ҳазилкаш, дилкаш инсон.

...Тоғлар бағридаги Белибойли қишлоғида таваллуд топган Хуррамнинг болалиги силлиқ кечмади. Отаси Шомурод бобо ҳаётдан эрта кўз юмди.

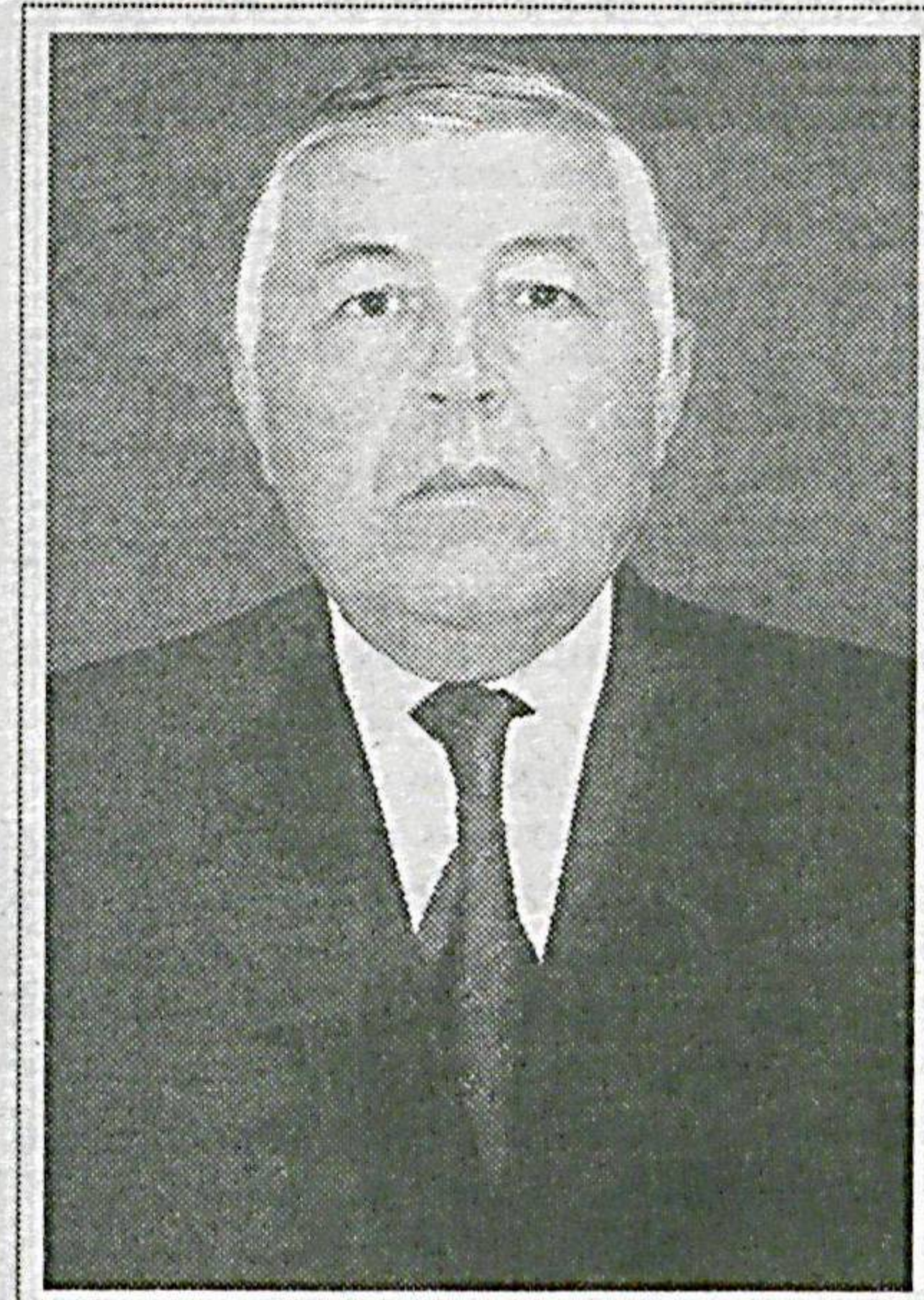
Фарзандини оқ ювиб, оқ тараб, етимлигини билдирмай вояга етказган Ойсулв момо ҳозир тўқсонга яқинлашиб қолган.

Чорак асрдан бери Дехқонобод туман тиббиёт ходимлари касабаси уюшма кўмитасига раислик қилаётган Хуррам Зулфиқоровни ташкилотчи ва ташаббускор ходим, кўли энгил жарроҳ сифатида билишади. У доимо инсонларга наф келтириш ташвиши билан яшайди. 1400 нафар аъзоси бўлган туман тиббиёт бирлашмаси касабаси уюшма ташкилоти ходимларининг ижтимоий-иқтисодий, меҳнат ва интеллектуал

кўмита аъзолари Қулмуҳаммад Ўтанов, Ҳалим Худойназаров, Нигора Ҳасанова, Исоқ Мамадалиев, Нурали Ҳамроевларнинг кўмагига таянади. Шу боис туман тиббиёт ходимлари вилоят миқёсида ўтказилаётган спартакиадада беш йилдан бери ғолибликни қўлдан бермай келишяпти.

Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси бўйича «Энг яхши жамоатчилик назорати» танловида соvrинли ўринни эгаллаб, Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари касабаси уюшмаси Марказий кенгашининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланган.

— Касаба уюшмаси аъзоларининг касб, ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилиш самарадорлигини ошириш учун масъулдир, — дейди кўмита раиси. — Асосий эътибор ходимлар-

ЯХШИЛИК ЙЎЛИДА ШОШИЛАИБ...

хуқуқларининг ҳақиқий ҳимоячисига айланган.

1968 — 1974-йилларда Тошкент тиббиёт институтининг даволаш факултетини тугатиб, қишлоқ касалхонасида жарроҳ сифатида иш бошлаган Хуррам Зулфиқоров касб сирларини ёшларга кунт билан ўргатиб, кўплаб шогирдларни катта ҳаётга йўллади. Қашқадарё вилоят шошилиш тиббий ёрдам марказининг туман филиали бошлиғи Нормурод Умаров, тажрибали врачлар Бахтиёр Қаҳҳоров, Шавкат Амиров, Бахтиёр Мейлимуродов, ширинсухан ҳамширалар Дилфуза Ҳайитова, Қизларгул Мирзаевалар унинг шогирдлари ҳисобланади.

Жонкуяр раис касабаси уюшма ташкилоти ишларини олиб боришда

ни ижтимоий ҳимоялаш, меҳнатни муҳофазалаш ва техника хавфсизлигини таъминлаш, оилавий аҳволи ночор ва кам таъминланган фуқароларга ҳар томонлама ёрдам уюштириш ҳамда бошланғич ташкилотларнинг иш услубини такомиллаштиришга қаратилган. Иш берувчи ва касабакўм томонидан йил бошидан бери ходимларга 4 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

Қорашина қўрғонининг Ашур Хушвақтов номли маҳалласида яшовчи Хуррам Зулфиқоров юртдошларининг тўй-маъракасида бошқош. Умр йўлдоши, педагог Каромат Абдуллаева билан икки қиз, икки ўғилни эл корига ярайдиган оқил

фарзандлар қилиб тарбиялаган.

Тўнғичи Нарғиза ота касбини эгаллаган бўлса, катта ўғли Арслон тадбиркор, Нигора молия-ҳисоб мутахассиси, кенжаси Шерзод юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик институтида ёшларга сабоқ бермоқда. Бир-биридан ширин набиралари бор, бахтиёр бобо улар тимсолида юрт истиқболни кўриб қувончдан энтикади.

...Одати бўйича у ҳар тонг қирқ йилдан бери қатнаб ўрганиб қолган туман марказий шифохонасига йўл олади. Орзиқиб кутаётган одамлар хузурига ошиқади.

Иzzат ҲИКМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Ҳар бир киши ўзидан яхши ном қолдиришга ҳаракат қилади. Умр эса оқар сувдек гап. Зеро одамлар дарду ташвиши, гами билан яшайдиган инсон учун унинг ҳар лаҳзаси ганимат. Асли қашқадарёлик бўлган Маннон Курбонов Самарқанд заминига меҳр қўйди. Шу ерда ўқиб, улғайди. Туп қўйиб, палак ёзди

дан кечдингиз. Оиламиз саъй-ҳаракатингиз натижасида қаддини тиклаб олди...». Бундай хатларни у ерда кўплаб учратиш мумкин.

Маннон аканинг ишбилармонлиги раҳбарларнинг эътиборидан четда қолмади. 1994 йили уни касабаси уюшмалари вилоят кенгаши меҳнат техника

лигини ўқитиб келдим, — дейди Маннон Курбонов. — Бу борада меъёрий ҳужжатларга амал қилганлар ютқазмади. Ахир, ходим жамоа учун, унинг манфаати, иқтисодий юксалиши учун ҳам ҳар томонлама соғлом бўлиши керак. Ана шу оддий ақидани англаган раҳбар бу борада зикналикка йўл қўймади.

Табаррук олтимиш ёш остонасида турган Маннон Курбонов ҳамон сафда. У кейинги етти йиллик фаолиятини фермер хўжалиқларига бахшида этди. Ахир, меҳнатни тўғри ташкил этиш, ходимнинг саломатлиги ҳимояси ишончли қўлларда бўлмоғи зарур. Бу борада Маннон акадек катта тажрибага эга инсонларга ҳамшиша эҳтиёж сезилади.

Садриддин АСЛИДДИНОВ,
Агросаноат мажмуи ходимлари касабаси уюшмаси Самарқанд вилоят кенгаши ташкилий ишлар бўлими мудири

Фаолияти давомида уч мингдан ортиқ кўнгилсизликни бартараф этиш ўз кўмагини аямаган Маннон Курбонов жабрдийдаларнинг чинакам ғамхўридир. Унинг шахсий архивидаги мактублардан бирини кўлга оламиз.

«Сиз туфайли касабаси уюш-

ма органлари меҳнаткашларнинг чинакам ғамхўри эканлигини англаб етдик, — дейилди пастдарғомлик ногирон аёлнинг мактубида. — Танг аҳволда қолганимизда биз меҳнат қилган корхона мутасаддилари билан сўзлашиб, манфаатимиз йўлида ҳаловат-

назоратчиси лавозимига кўтаришди. Энди иш кўлами кенгайган, меҳнат жамоаларида хавфсизлик техникасига дахлдор ходимлар малакасини ошириш ҳам унинг зиммасида эди.

— Фаолиятим давомида иш берувчиларга меҳнат муҳофазасидан маблағни аямаслик керак-

Ўттиз беш йиллик фаолиятини жамоат ишига бағишлаган Маннон ака мудом изланишда. 1974 йили Самарқанд вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касабаси уюшма кўмитасининг меҳнат назоратчиси сифатида иш бошлади. Ходимларга қулай шароит яратиш, турли кўнгилсизликларнинг олдини олиш йўлида самарали меҳнат қилди. Иш ўринларини шаходатлаш, соҳа мутасаддиларининг бу борадаги билимларини ошириш учун тинмай изланди.

Манзилдан кейинги йўл?!

Галати ибора: тургани-битгани парадокс. Шу пайтга довури бизни кўниртиришга уринилган тушунчалар мантиги манзилдан сўнг йўл келишини ўзига сиғдирилмас, йўл манзилга элтувчи восита, манзил эса сўқмоқларнинг охиридир деб қаралар, аслида ҳам шундай эди. Мантиқан олганда, манзилдан кейин йўл бўлмайди, агар сўқмоқ шунда ҳам давом этса, бу маъво манзил эмас, бекат деб аталади. Модомики, йўл якун топмаган экан, демак, бу сўқмоқ-да ҳали поёнига етгани йўқ, ёки бошқача айтганда, бошланган йўлгина тугайди. Қолаверса, манзил деганлари ҳам жуда нисбий тушунча: у кимнингдир наздида якун, ким учундир бекат, яна кимгадир ибтидо саналади.

ЖУМАНАЗАР БЕКНАЗАР

Манзилдан кейинги йўл

сиз кўларини лоқайд тикканча ҳаммасига бепарво қаранган, ожиз мингирлаб ўзича унинг аҳволига ачиниш билан бирга ўзи шу вазиятда эмаслигидан «шуккур» қилган, «баттар бўл» деб қисирона хиринглаган нусхалар... — ҳамма-ҳаммаси бир қавм эди. Ҳатто йиллар ўтиб «меҳробдан чиққан чаён» аждродлари бошига етган Нуронийга ҳайкал қўйиб оқ-воҳ қилган ҳам шу қавмга тегишли: ўзинг-

Ҳаётдир асли. Дунё — сирли, аммо чидамоқ қийин бошланса Ватанда ёлғонлик фасли... Чидаш мумкин қолган имтиҳонларга!

Тўда бўлиб югурадиган бу қавмни бешигида шайтон чашиб кетганми, гуруҳланишдан бошқасини билмайди. Сахро оралаб карвон йўлга чиқса, оқ йўл тилаб кузатганлар мешдаги сувга қорадори қўшиб қўяди... бутун карвонга аталган сувни битта тантиқ бойвачча ичиб қўя қолади... жаҳаннам азобидан қутқараман деган фикри тийрак йигитнинг гапини хилватда диққат билан тинглаётган Карвонбошининг бир қўли мудом яқтак остидаги ханжарда бўлади...

...Хайриятки, бу карвонда ўша Зиёли Йигит бор экан: кўзи янтоққа тушади-ю, замин бўйлаб айланадиган сувдан узилмаган ўсимлик томирини мўлжаллаб қудуқ қазадилар ва... карвон таш-

шуви деганидир. Бу сатҳга эса лаҳзааро фитна, алдов ва гийбат... кесаклари отилади. Маъни Ховузидинг тиниқлиги учун ҳар нафасда курашаётган Зиёли эса қайтиш фурсати — Самода нур сочиб турган кавкабистон аро энг ойдин юлдузлардан бирига дўниш вақти етганини ўзида тураркан, ортидан сон-саноксиз Нурли Йўловчилар ишонч билан Тафаккур қасри томон вазмин одимлаб келаётганини кўради:

Толиқдим... Чарчадим... Чўқди матонат, куч, ирода сўнди, билмайман, нетай?! Мендан ўтган бўлса... тугади суҳбат, узр энди, дўстлар, энди мен кетай!..

Бошланган йўл давом этади, тугайди...

Манзилу бекат, йўлу йўлдош... — нисбият камалагида товлангучи бир ранг эканки,

Йўл тақдир чизиқларидай гадир-будур, чалқашган... Бу ҳам камдек на борса келар, на борса хатар ва на борса келмас эди. Чумоли галасидай рақам унутган одамлар тўдаси бетиним у ёқдан бу ёққа ўтишаркан, Яқка Сўқмоқ пойида бир Зиёли тўрда нур таратиб турган Илм гули қаршисида умидбахш титроқ либосига ўраниб турар, бу чечакка ёвуқ келгани сари «қалбида аллақандай таъсирли, тушуниб бўлмас даражада илиқ, ута ёқимли шодийна инжа кайфият туғилаётганини, бу кайфият дилининг энг нозик нуқталарини мастона қитиқлаб инжу сезгиларини уйғотаётгани» сеза бошларкан, Яқинлашмоқ Машаққати тобора авжланарди. Зиёлининг ақлу хушини олган Илм гулидан анча узокда одамлар сояси элас-элас кўзга ташланар, уларнинг кўпчилиги нафис чечакка лоқайд тикилиб турса, баъзилари унга интиқлик билан термулишдан ортига имкон тополмай иложсиз ўқинар, бармоқ билан санарлиларгина Илм гули томон «гўё оёқларига занжир билан темир гўлалар боғлаб қўйилгандек, оғир-оғир қадам ташлардилар»...

...Атрофини одамлар ўраб олган Илм гули — ягона. Айнан шу ҳол Зиёлини ажаблантиради. «Имкони бўлса, бу Гулнинг уругидан кўпроқ йиғиб одамлар устига сочиб юборилса, балки кишилар орасида ўзаро юксак ишонч пайдо бўлиб, гийбат, фарз, фирромлик, алдамчилик йўқолиб, инсоф ва иймон ҳукмронлик қилармиди» деган умидбахш хаёл кўнглидан ўтаркан, қорачуғлар тубида рақс тушаётган Меҳр мавжлари Зиёлининг кўнгли кемасини тўлқинлантиради:

...Зангори осмонга ўхшайди замон, оппоқ тонг сингари тиниқ, беғубор. Мўйсафид замин ҳам ўйлайди ҳамон — ой юзида нега ўпич изи бор?..

Жамият пўртанаси тинмайди: барча ўз наздида ҳақ; кимгадир тегишли нарсани ўғирлаб қочиб кетаётган ўғрининг ҳам ўз ҳақиқати бор.

Бунинг менга қандай фойдаси бор?!
Мана, улар нима деб шивирлашаётди. Одамлар учун бирламчи ўринда ўз манфаати туради. Нимагаки уринмасин, аввало, унинг моддий фойдаси қизиқтиради, холос. Узгалар учун яшаш эса уларнинг назарида... шунчаки эртак, туш, кўпикли ҳиссиёт...

«Мен» турли бўлақларга бўлинган: оиладаги юз, ишхонадаги қиёфа, кўчадаги башара... Асли қайси бири — англаш қийин.

Манзилсиз йўл шурамайди

Жуманазар БЕКНАЗАРнинг «Манзилдан кейинги йўл» асарини ўқиб...

ники ўзагини кесса қийин экан.

Зиёли атрофига назар ташлайди: «одамбашара кўланкаларнинг айиқ ёки тўнғизга, кўпроқ эса тулкига ўхшаб қолаётганини англади, сўнгра буни яққол кўрди. У узок тикилиб, бу башараларнинг жуда камлигини, шундай бўлса-да, уларга одамлар, айниқса, оппоқ кийинган оппоқ соқолли, қалин-қалин китобларни қўлтиқлаб олган нуроний қариялар ҳадик билан қарашиб, улардан нарироқ бўлишга ҳаракат қилаётганликларини пайқайди».

Кўланкаларнинг чирик қўллар...

Чиқинди уфуноти уфуриб турган мана шу қўллар ҳаммасидан кўра тезроқ бирлашади, қавмни ойдин водийларга унда (ёт) ганларни ўргимчак тўридай қамал қилади, инаётган нурнинг йўлини тўсмоқчи бўлади. Серилдиз Дарахтнинг кичкина томирлари бир томондан чириб келса-да, ўқилдиз ҳамон Айланаётган Сувдан узилмаган. Эҳтимол, «чириш жараёнини тезлаштириш» лозимдир.

Одам — Шахс — Инсон...

Уч водийки, ҳам бекат, ҳам манзилдир.

Азалдан тезланиш олган Одамзод абадга қадар Инсонлик Уфқини қора тортиб бетиниму бетизгин йўл босади.

Зиёли кўланка(лар)аро Тафаккур қасри томон вазмин одимларкан, халқининг бағридай кенг ва поёнсиз даланинг анча юзасини жигилдонигагина сигинадиган қарғалар эгаллаганини кўради. Ҳали ҳайронлик чопонига ўранмай туриб, бир-бирининг думини гажишга ишқибоз тулкиларга-ю суяк илинжида ҳар нимага тайёр итларга нигоҳи тушади.

Тафаккур қасрига элтувчи йўлни шулар эгаллаб олса, яна қанча вақт сабр қилиш мумкин?

О, чидарман, дўстим, чигал бу ўйин, бардошлар макони

налик балосидан қутулиб қолади. Бирок ачинарлими — табиийми — ёзуқлими... ҳайтовур бу карвондаги кўп йўловчилар ҳали ҳам ўзи ўралган қобикдан ташқарига чиқиш учун катта маънавий инқилоб кераклиги-ю, ҳаётнинг илгариланма ҳаракатига ҳисса қўишни туш ҳам кўрмай, ҳаммасига нурсиз кўларини лоқайд тикиб турибди, холос...

«Ҳар қандай одам руҳий қувват олмоғи учун унинг тафаккури Коинот билан алоқа боғлайди. Алоқа боғлангач, Коинот сигналлари Инсон боши тепасидаги сочлар айланмаси — ўролга айланган доирачадан Мия қатламларига кириб сингийди. Сигналлар қанчалик кучли бўлса, олинажак руҳий қувват ҳам шунчалик кўп бўлади»...

Инсон руҳи билан Қуёш чигали ўртасида мунтазаму мустаҳкам алоқа мавжудки, бу «муносабат муддатининг қанча вақт давом этиши бандасига маълум эмас». Қуёш чигали эса «инсон кемирчагининг ва умуртқа устунининг бир-бирига тўғри келади-ган тўғри сатҳда, умуртқа устунига яқин ўринда» жойлашган. «Қуёш чигали инсон руҳи ўзлаштирилган ортидан Коинот сигналлари қувватини ўзига олиб, уни захирада сақлайди. Рўх ўзлаштирилмаган қувват қанчалик кўп бўлмасин, қуёш чигали ундан фойдалана олмайди, рўх ўзлаштирмаса, қабул қилмаса, қуёш чигали қувватсиз қолаверади»...

Одамзод билан Борлик ўртасида мангуришта мавжуд. Унинг узайиши Маъни Ховузидаги ҳаловат сатҳининг тиниқла-

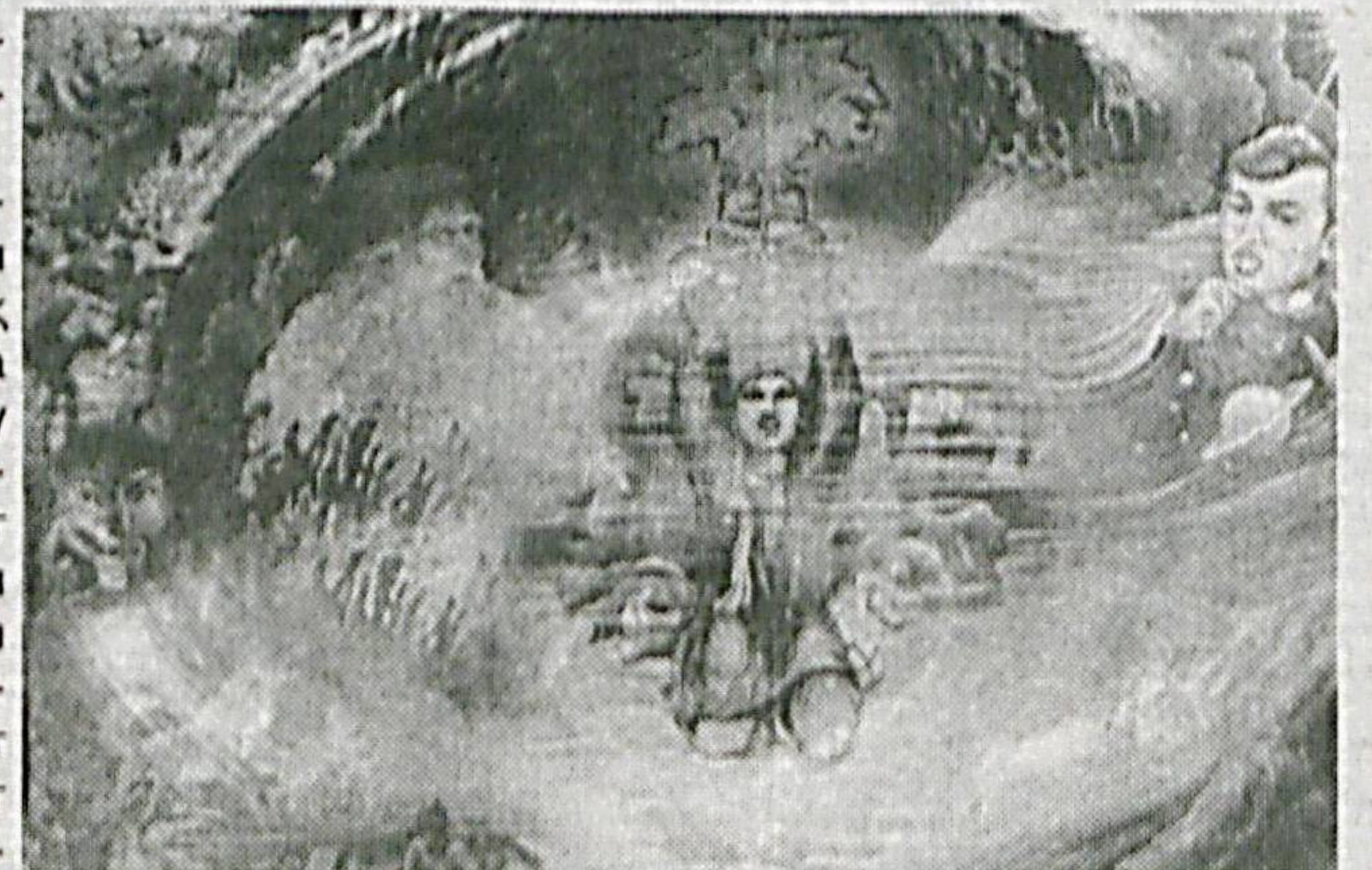
бари Одамзодни ҳаракатлантираётган ўзқудрат туфайли экан.

Демак, йўл босилган тақдирда манзиллар кўп ва хўп экан... Демак, ўлим — тананинг руҳни тарк этиши — сўнги якун бўлолмас экан... Демак, руҳ — тирик ва... унинг жавҳари ҳаракат экан... Демак, ҳар биримизнинг ўз вазифамиз мавжуд ва Одамзод уни англамай туриб ҳали яшашни бошламас экан... Демак, Охирги Кун — ҳозирги, мана шу лаҳза(ми) бўлиши ҳам мумкин экан... Демак, лаҳза қадар ўз миссиямизни ўташга уринишимиз шарт экан... Демак, БАРЧАси ёзилган эса-да, ЛАВҲНИ ўқиш, ўқиш, ўзлантириш... имконияти ОДАМЗОДнинг ўзида қолдирилган экан...

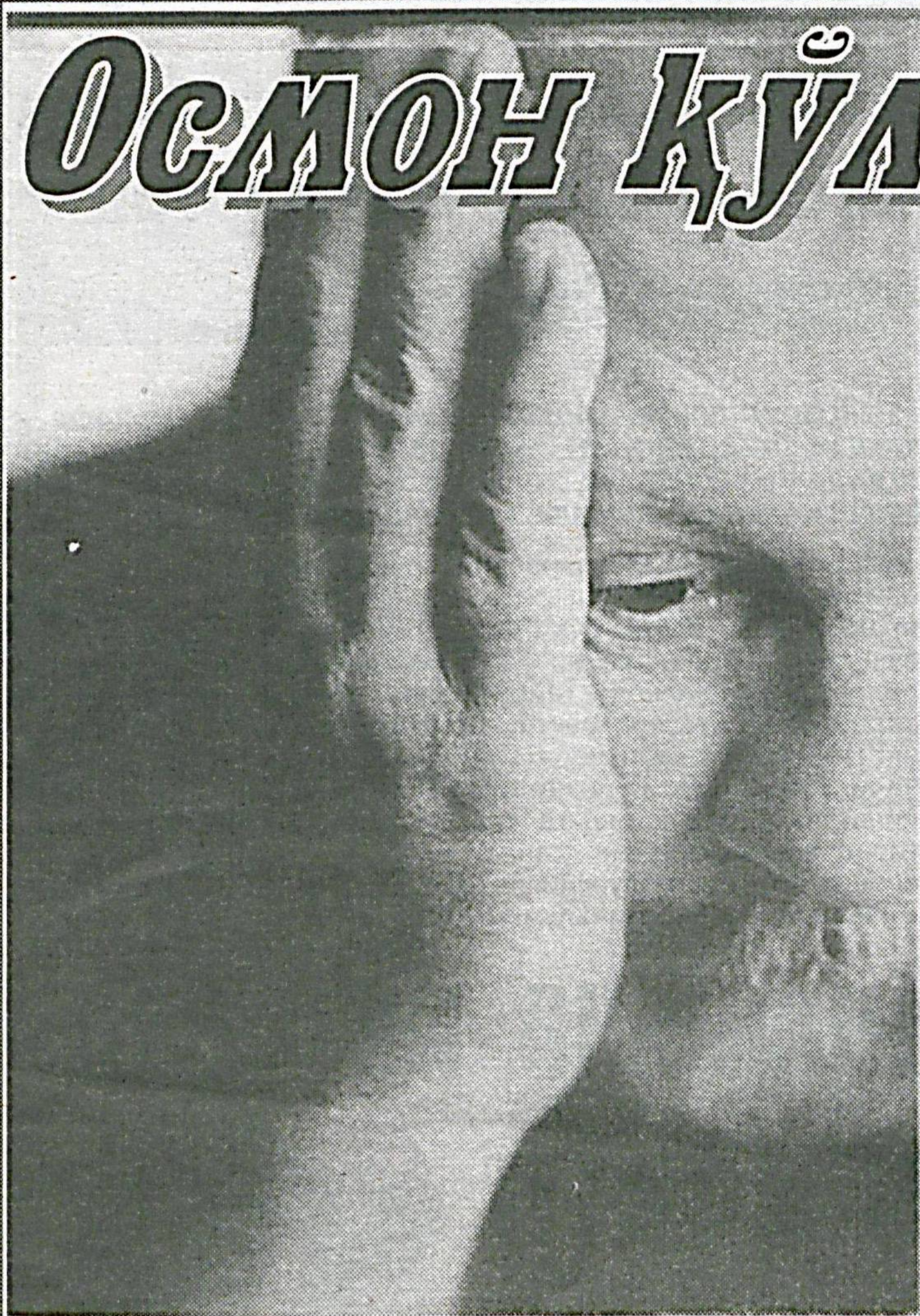
Тиббиёт фанлари доктори, профессор Жуманазар Бекназарнинг «Манзилдан кейинги йўл» («Янги аср авлоди» нашриёти. Тошкент. 2009 й.) асаридagi Зиёли образида миллий уйғониш даври адабиётининг жонқуяр олими марҳум Бегали Қосимов феномени («бу юлдуз Бегали Қосим бўлади») ақс этган. Бу феномен қамрови шунчалар кенги, унинг доирасига элим деган фарзанд тийнати жо бўлади.

Ҳаммасини мен айтсам, кизиги қолмайди. Яхшиси, ушбу асарни ўзингиз ўқиб чиқинг.

Умид ЯЪҚУБОВ, «Ishonch» мухбири

Осмон қўлишда бўлса...

Инсон феъли турланувчан. Агар эзгу сифатлар билан меъерий ҳолат сакланиб турилмаса, нималар бўлиши фақат Яратгангагина аён.

Келинг, бир ҳолатни тасаввур этишга ҳаракат қилиб кўрайлик. Энг яқин дўстингизга кун келиб мансаб тегди ёки пулдорга айланди-ю унча-мунчани писанд қилмай кўйди. Бу ҳолат албатта, огир ботади. Сизга нисбатан озгина менсимаслиги, кўрслиги юрагингизга камон ўқи бўлиб санчилади.

Бировдан озгина жабр кўрсак, ранжиймиз. Ҳазрат Навоийнинг «Ҳасан ва Ҳусайн» романида бундай ҳолат барчамизнинг ҳаётимизда юз бериши мумкин. Бу жараён шу даражада табиий кечадими, димоғдорлик, манманлик худди шундай бўлиши керакдек туюлади. Шунга ўзингизни ҳақликдек ҳис қиласиз. Бундан худо асрасин.

Ҳа энди пули, мансаби бўлгач, ўзини кўп нарсага қодирдек ҳис қилди-да. Бу худди шаробнинг қўрқоқни ҳам мард қилиб юборишига ўхшайди. Неча йиллик ҳаётини тажриба ва ақл қаергадир ғойиб бўлади. Шунда беихтиёр нафрат аралаш «Осмон қўлишда бўлса, ташлаб юбор!» деган хитоб бўғзингизга тикилади.

Нафс бор экан, бу ҳол болалайверади. Аксинча бўлганида, жожеали, бутун тарихга, даврларга таъсир ўтказган хатолар юз бермасмиди...

Жуда катта худудни босиб олган, чексиз қудратга эга бўлган Искандар ўзи билан «у ёққа» ҳеч нарса олиб кетолмади. Ҳазрат Навоий «қўли осмонда» ота-ўғил ҳукмдорларни яраштираман деб умрининг охиригача заҳмат чекди. Бу каби во-

қеаларни тарихдан истасанча топиш мумкин.

Феъли кенглик, ҳар қандай ҳолатда ҳам ўзлигини асраб қолиш хислати инсондаги теран тафаккурнинг қудратини билдиради. Бу борада

ҳам дунё тамаддуни юксак натижаларга эришган.

Ҳисоб-китобли дунёда ҳар бир ҳаракатнинг жавоби бор. Машҳурлик чўққисига чиқиб, бирдан қулашлар, ҳашамат ичидаги бахтсизлик, мол-дунё, манманлик деб ўзига жабр қилаётганлар бунга мисол бўла олади. Атрофимиздагиларга нисбатан беписанд муносабатда бўлиш, кичкина ютуқдан ҳам ҳаволаниб, ўзимизга жабр қилишдан не фойда?

Қишлоғимизда бир мансабдор бўлгувчи эди. Худди «катта жой»ни эгаллаб қўйгандек, осмонга қараб юрар, атрофидагиларни писанд қилгиси келмасди. Аммо вақти келиб, мансабидан бўшагач, барча димоқ-фироқлар ғойиб бўлди. Одамлар ҳам алам устида юрган эканми, ишқилиб, анча муддат унга кун бермай қўйишди. Мана, сизга оддийгина сабоқ.

Хуллас...

Эҳтиёт бўлингки, дилозорлик доимий хислатингизга айланиб қолмасин. Барибир эзгуликнинг кучини синдира олмайсиз. Фақат кимларнингдир кўнглини қолдирганингиз, гуноҳга ботганингиз қолади. Осмон эса ҳамини ўз ўрнида. Уни ҳали ҳеч ким қўлида тутиб тура олмаган.

Т. АКМАЛОВ

«Отаннинг дўстлигини давом эткиз, уни узма, Аллоҳ нурингни ўчириб қўймасин».

ХАДИСДАН

Аслида бирор воқеага муносабат билдириш ёки яқинлар ҳақида илиқ фикр айтиш унчалик қийинмасдир, лекин ота ҳақида гапириш мушкул иш... Бу — дунёда оталарга берилган таърифу-тавсифларнинг камлигиданмас. Назаримда, отанинг қандай зот эканлигини таърифлаш учун бу эътирофларнинг бари камдек туюлаверади. «Ўзинг ҳам, молинг ҳам отангникидир», «Ота рози — худо рози», «Ота ўтирган уйнинг томига чиқиб бўлмайди» каби ҳадис-хикमतлар отанинг нақадар улуг зот эканидан далолатдир.

Отанининг ўғитлари

Ҳамон ёдимда. Биз фарзандлар, айниқса, қизлар кўчада отамиз кўринди дегунча хоналаримизга кириб олардик. Албатта ундан кўрқганимиз ёки отамизнинг қаттиққўллигидан эмас, аксинча, унга бўлган ҳурмат туйғули шундай қилардик. Бунда онамизнинг ҳам ҳиссаси катта бўлар, бирор жойга боришни сўрасак, «отангдан сўра, жавоб берса, боринглар» дер, овозимиз баландроқ чиқса ҳам, «секинроқ гаплашинглар, отанг эшитиб қолади» дея бизни огоҳлантирарди.

Дарҳақиқат, ота ўғитлари фарзанд истиқболини таъминловчи асосий омиллардан. Отажоним бизга: «Болаларим, уйда қулдек, кўчада бекдек юринглар», — дея кўп таъкидларди. Болалик қилиб бу гапнинг маъзани чақолмасак, ўзи изоҳ бериб: «Уйнинг ҳам, кўчанинг ҳам ўз обрўйи бўлади. Мисол учун, уйда чанга беланиб бир иш қилаётган бўлсангиз, эскироқ кийимларни кийиб олсангиз ҳам айби йўқ, аммо кўчага чиққанда тоза ва озода кийимларни кийиб бекдек юриш керак», — дерди.

У «Одобни одобсиздан ўрган» деган ҳикматни кўп айттар, мен эса «одобни одобсиздан ўрганиб бўларканми?» дея ўйимнинг тагига етолмасдим. Аммо улғайгач, бу гапнинг ҳам маъзани чақдим.

«Оила ва жамият» газетасининг 2009 йил 22 апрел кунги сонидан Саидвафо Бобоевнинг «Отанинг кўз ёши» мақоласини ўқиб кўнглимдан оғриқли кечинмалар ўтди. Мақоланинг ярмига келганда юрагимда кўрқув пайдо бўлди. Ярим тун сархуш ҳолда уйга келган ўғил онасининг: «Болам, уйга кира қол, ҳозир отанг уйғониб қолади», — дея пичирлашига: «Отанг қўлидан келганини қилсин», — дейди важоҳат билан. Бу орада ўғилнинг шовқинини эшитган ота ҳовлига чиқади. «Нима гаплиги билан ишингиз бўлмасин, ичсам ўзимнинг пулимга ичдим. Хўш, савол борми?» — дея бақиради ўғил.

Хайриятки, воқеалар ривожини мен ўйлагандек бўлмади. Дафъатан отанинг кўзларидан аччиқ ёш қуйилиб, одатдагидек тарсаки кутиб турган ўғилнинг бўйнидан меҳр билан кучиб олади. Ўғил эса... отанинг тиззаларини кучоқ-

лаб олади. Ота ўзини ўзи сўроққа тутди: «Боламдаги бу нафрат қачон ва нима учун пайдо бўлди?». Жуда ҳам оғриқли савол...

Бу саволга профессор Малик Муроднинг «Ўзбек кадрларнинг китобидан жавоб топгандек бўлдим.

«Холбуки биз узоқ вақт диний эътиқоддан, халқчил удумлардан юз ўгириб, фақат Ўрусия ёхуд Европа ёки социал мафкура исканжасига тушиб, руҳий меросдан, миллий анъаналаримиздан ажралиб қолган эдик. Қонимизга ёт мафкурани тиқиштириш орқали ота-бола, она-бола муносабатлари, улар орасидаги гўзал ахлоқий муносабатлар ва меҳр-оқибатга раҳна солинди», — дейилади унда.

Ҳа, ўтмиш бизга хатолари орқали сабоқ беради: Бизнинг энг катта вазифамиз эса уларни такрорламасликдир.

— Уша кунни сира ҳам унутолмайман, — ҳикоя қилади юртдошларимиздан бири

хўрсиниб. — Талабалик чоғларим эди. Қишлоқда айтган пулимни топиб беролмагани учун отамдан аразлаб Тошкентга қайтдим. Бунга қарангки, отам мендан олдин етиб келибди. Сўралган пулни қўлимга тутқазди-да, индамасдан қишлоққа қайтиб кетди. Мен «бу пулни қаердан олдингиз?» дея сўрашга ботинолмадим.

Орадан йиллар ўтди. Ўқишни битириб, оила курдим. Бола-чақа орттирдим. Ота бўлдим... Аммо...

Ҳозир болаларим ҳеч нарсага зориқмасин деб оғзидан чиққанини муҳайё қиламан. Тарбия беришда хато қилдим шекилли, уларнинг фикрлари жуда саёз. Телефондан ортмайди. Уйда икки мингдан ортиқ китоб бор. Қани бирортаси қўлига китоб олса. Балки вақти келиб невараларим ўқир деб умидланаман. Ҳаммасига китоб ўқимаётгани сабабмикан... Бир кунни ўғлим пул сўради. Ўртоғининг туғил-

ган кун экан. Ўн минг сўм берсам, «бу нима бўлади?» дейди. Болаларимга қараб отам кўз олдимга келаверади. Ушанда отамни қаттиқ хафа қилган эканман...

Сўз мулкининг султони ҳазрат Навоий «Муншаот»ида айтади:

«Пайгамбар... буюрубтурким, тенгри таоло ризоси ота ризосига вобастадур ва тенгри таоло ғазабига ҳам ота ғазабига вобастадур.

Бас, киши ота ризосини ҳосил қилса, тенгри таоло ризосини ҳам ҳосил қилмиш бўлмай ва ота ғазабига учраса, тенгри таоло ғазабига учрамиш бўлмай. Мундоқ бўлгондин сўнгра киши нечук ота ризосидин айру дам ургай ё қадам қўйгай...».

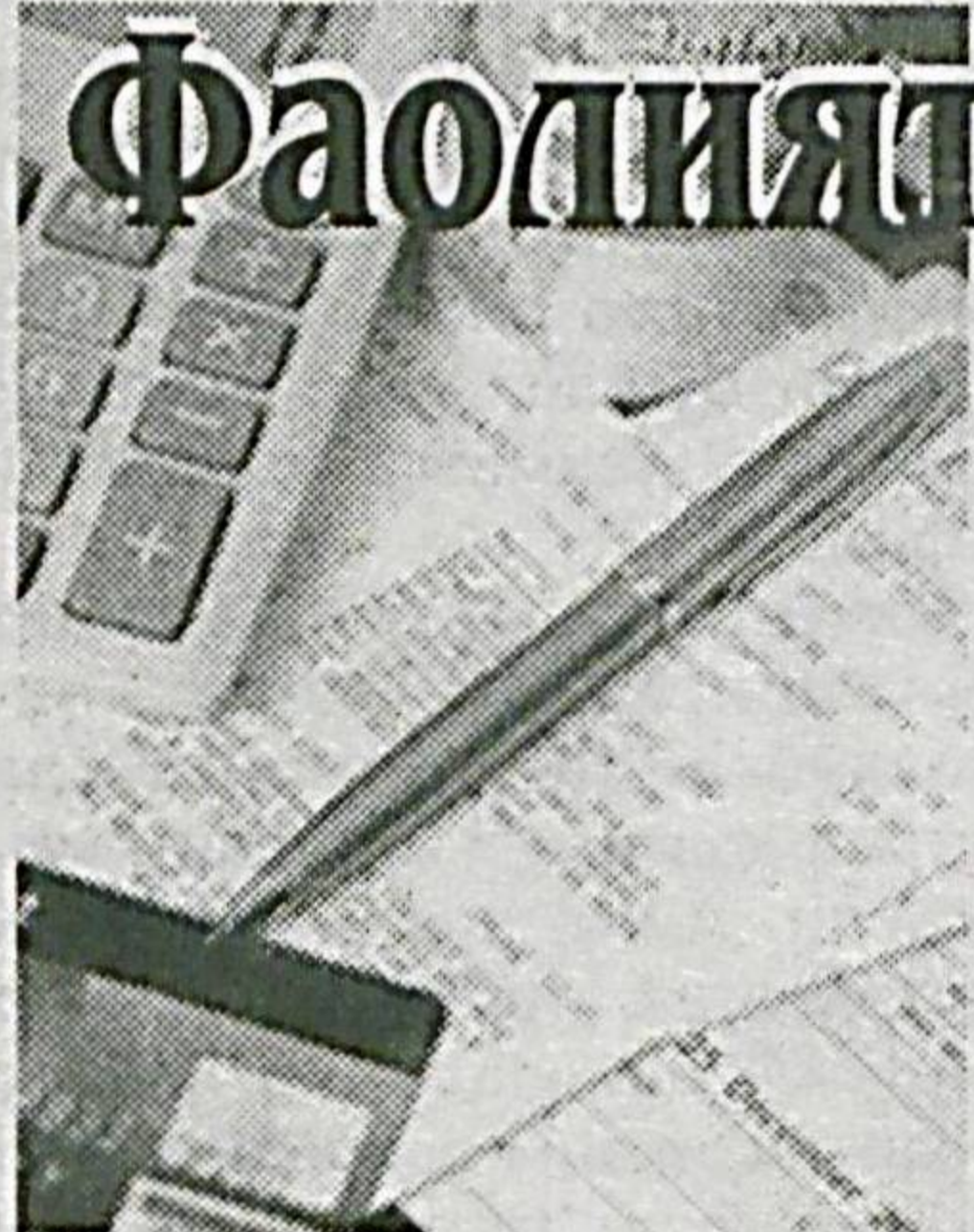
Бундай тавсифдан сўнг шарҳга ҳожат йўқдай...

Бизларни дуо қилиб турадиган ота-оналаримиз ҳамини соғ бўлсинлар!

Назира БОЙМУРОДОВА

Ўзбекистон Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жинойтларга ва жинойй даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти фаолиятидан

Фаолият расмийлаштирилди, янги иш ўринлари яратилди

Департаментнинг Олмалик шаҳар бўлими ходимлари ўтказган тадбирда фуқаро Х.Ҳасанов ва Б.Қўзиёв «Таш-Ква-Транссервис» МЧЖ худудида ҳужжатсиз 3 нафар ишчи ёллаб, яширин равишда шлакоблок ишлаб чиқариш цехини ташкил этганлиги аниқланди. Цехда кунига ўртача 1000 та шлакоблок ишлаб чиқарилиб, ҳар бири 290 сўмдан сотилган. Х.Ҳасанов 2006 йил 1 апрелда қурилиш маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи

тадбиркор сифатида Олмалик шаҳрида рўйхатдан ўтиб, шу йил 31 июлда фаолиятини расман тўхтатган бўлса-да, тадбиркорлик гувоҳномаси нусхаси ва муҳридан фойдаланиб, «Таш-Ква-Транссервис» билан ижара шартномаси ҳамда электр энергиясидан фойдаланиш бўйича шартнома имзолайди. Тадбир якунида сотувга қўйилган 310.000 сўмлик 1100 та шлакоблок, 1125 кг. цемент, бетон қорувчи ва ғишт қуёвчи мосламалар, сув цистернаси, 3 та арава далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Мазкур ҳолат юзасидан жинойт иши қўзғатилиб, суриштирув олиб борилмоқда.

Мазкур цех тадбиркори солиқ тўловчи сифатида рўйхатга олинган ҳамда учта иш ўрни яратилган.

Департаментнинг Чиноз туман бўлими ходимлари томо-

нидан Оқолтин кўчаси 16-уйда яшовчи Дилмурод Холманов давлат рўйхатидан ўтмасдан тадбиркорлик билан шуғулланганлиги аниқланди. У туман марказий пиллаxonаси худудида яширин цех ташкил қилиб, ёғоч яшиқлар ишлаб чиқараётган эди. Р.Сапаевга 4000 та яшиқни 3.000.000 сўмга сотган. Цехдаги 4 та қўлбола усулда ясалган ёғоч кесиш ускуналари Д.Холмановнинг тилхати орқали ўзида қолдирилиб, яшиқлар далилий ашё сифатида олиб қўйилди. Мазкур ҳолат юзасидан жинойт иши қўзғатилиб, суриштирув олиб борилмоқда.

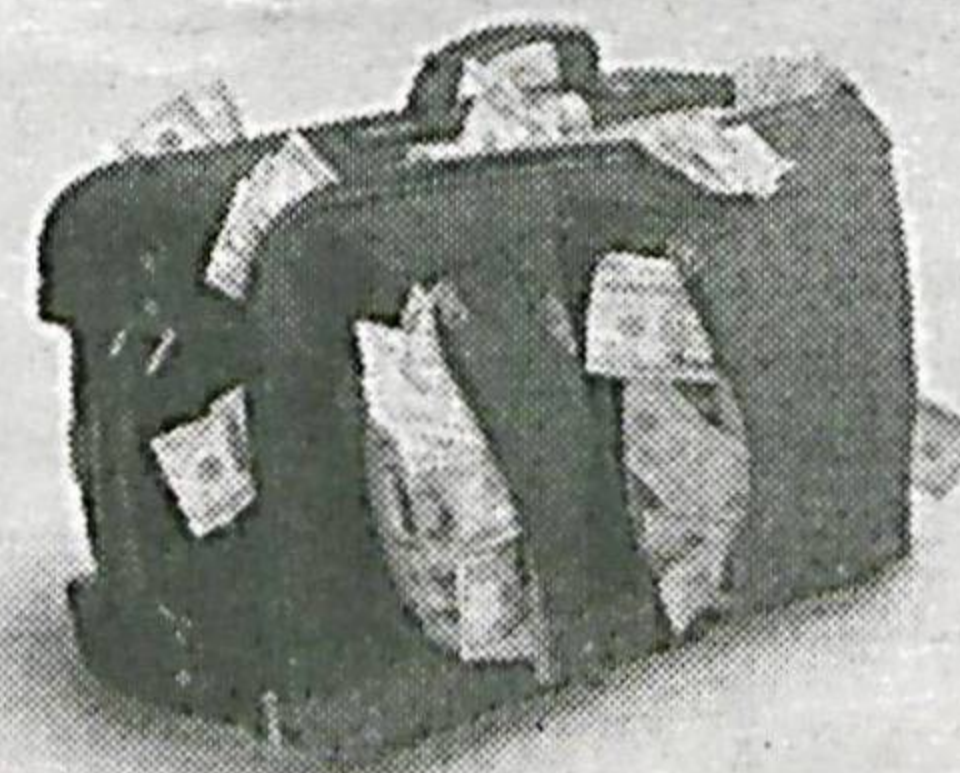
Ҳозирги кунда ушбу цех солиқ тўловчи сифатида рўйхатдан ўтиб, 5 та иш ўрни яратилган.

Улуғбек УМАРОВ,
департаментнинг
Тошкент вилоят
бошқармаси бошлиғи-
нинг ўринбосари

Сўнги йилларда республикамиз ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари фаолиятида жинойй даромадларни легаллаштиришга ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Ҳозирги кунда МДХ доирасида уюшган жинойтчилик ва коррупцияга қарши курашиш соҳасида кузатилаётган мушкул вазият 1988 йили собиқ СССРда кооперация тўғрисидаги қонун қабул қилинганидан кейин катта миқдордаги давлат воситаларининг (кўп ҳолларда ғайриқонуний хусусиятга эга бўлган) кооператив ва хусусий секторларга ўтказилиши ҳамда сармоянинг тартибсиз ва назоратсиз жамғарилиши билан тавсифланади. Айнан шу омил минтақавий криминал бозорнинг шаклланиши ва ривожланишига таъсир кўрсатди. Ушбу ҳуфиёна иқтисод етакчиларининг давлат сиёсати таъсир ўтказишга уриниши ва давлат функцияларини амалга оширишга тўқинлик қилиши ҳаммага маълум.

Хуфиёна иқтисод оқибати

«Пулларни легаллаштириш» («money laundering») атамаси биринчи марта 1980-йилларнинг бошида, наркотиклар савдосининг ҳамда ундан келадиган даромаднинг ўсиши муносабати билан қўлланган бўлиб, ғайриқонуний олинган пулларнинг қонуний пулларга айланиш жараёнини билдиради. 1984 йилда АҚШ президентининг уюшган жинойтчилик бўйича комиссияси бу ҳолни қуйдагича таърифлади: «Пулларни легаллаштириш шундай жараёнки, унинг воситасида даромадларнинг мавжудлиги, ғайриқонуний келиб чиқиши ёки улардан ғайриқонуний фойдаланиш яширилади, сўнгра бу даромадлар қонуний келиб чиқишга эгадек туюлиши учун ниқобланади».

Ноқонуний даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш иқтисодий ўсишга тўқинлик қилади ҳамда мамлакатга валюта киритилишини чеклайди деган фикрлар мавжуд бўлса-да, реал ҳаётда аксига гувоҳ бўлишимиз мумкин. Ғайриқонуний йўл билан олинган сармоялар ўз йўлидаги барчани коррупциялаштирилган ҳолда, бутун иқтисодиёт бўйлаб кенг тарқалади. Худди шу маблағлар ёрдамида банклар, бошқа кредит муассасалари, шунингдек корхона ва ташкилотлар устидан назорат ўрнатилди ҳамда қонуний ва ғайриқонуний пул маблағлари бир-бири билан аралашиб кетади. На ҳуқуқий, на иқтисодий томондан чекланишга эга бўлган, ғайриқонуний йўл билан даромад оладиган шахслар тадбиркорликда ҳеч нима билан оқланмайдиган устунликни қўлга киритадилар.

Ривожланган мамлакатлардаги ноқонуний даромадларнинг легаллаштирилиши сўнги ўн йилликларда жиддий муаммо бўлиб келмоқда. Масалан, мутахассислар АҚШдаги легаллаштирилган ноқонуний пуллар даражасини йилига 100-200 млрд. доллар миқдоридан баҳолайдилар. Халқаро экспертлар эса жаҳондаги «қонунийлаштирилган» жинойй даромадларни миқёси 590 млрд.дан 1,5 трлн. АҚШ долларигача ёки бир йиллик бутунжаҳон ялпи миллий маҳсулотининг 1,5-5 фоизига тенглигини таъкидлашади.

Пулларни легаллаштириш муаммолари бўйича Махсус молиявий комиссия (FATF) раҳбарларидан бири Э.Янг ўтиш иқтисодиётга эга мамлакатларда даромадларни легаллаштириш муаммоси юзасидан Европа кенгашига аъзо мамлакатлар конференциясидаги (Страсбург, 1994 йил 29 ноябр — 1 декабр) нутқида жинойй фаолиятдан олинган маблағларни қонунийлаштиришнинг бир қатор салбий оқибатларини қайд этиб ўтган.

Хуллас, ғайриқонуний фаолиятдан олинган даромадларнинг легаллаштирилиши ҳукумат фаолиятининг беқарорлаштиришига, фуқаролик жамияти асосларининг емирилишига олиб келади ҳамда давлатнинг хавфсизлигига таҳдид солиб туради.

Ш.ИМОМОВ,
бўлим катта инспектори

Доллар сотмоқчи эди...

Сўнги йилларда юртимизда валюта бозорини эркинлаштириш юзасидан изчил чоралар амалга оширилмоқда.

Бу борада 2003 йилнинг 15 октябрида жорий операциялар учун сўмни эркин алмаштириш йўлга қўйилганлиги ва мамлакатимизнинг деярли барча худудларида валюта алмаштириш шохобчалари иш бошлаганини алоҳида таъкидлаш керак. Бу билан аввало, ноқонуний валютафурушлар фаолиятига чек қўйилди. Бироқ хорижий валюта алмаштиришни касб қилиб олганлар учрамоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛКК департаменти органлари ходимлари ўтказган тезкор тадбирларда 228 та қонунбузилиш ҳолати аниқланди. Ҳуқуқбузарлардан 483.715 АҚШ доллари, 3063 евро, 350.231.000 Ўзбекистон сўми, 681.400 Қозғистон тенгеси, 741.285 Россия рубли олиб қўйилиб, давлат ҳисобига ўтказилди. Хусусан, Ф.Баҳодиров ва Ҳ.Мирсодиқов Шайхонтохур туманидаги Абай кўчасида жойлашган автомобиллар тўхташ жойида харидорга 19.390 АҚШ долларини 31.993.000 сўмга сотаётган вақтида ушланди.

Фуқаролар Г.Давлатов, Е.Савенко ҳам Мирзо Улуғбек тумани Шахрисабз кўчасида жойлашган «Раунет» шохобчаси олдида валюта олди-сотдиси билан шуғулланишга жазм қилинган. 4500 АҚШ долларини 7.425.000 сўмга сотишга ўтганда ноқонуний ҳаракатларига чек қўйилди.

Юқорида номи келтирилган «тадбиркорлар»нинг барчасига нисбатан жинойт иши қўзғатилди.

Қонунларни четлаб ўтган кимсаларга жазо чоралари белгиланган. Шундай экан, фақат қонун доирасида фаолият юритганларгина ютказмайдилар.

Ш.АБДУЛЛАЕВ,
К.ҲАЙИТҚУЛОВ,
департаментнинг масъул ходимлари

Солиқ юки енгиллашади

2009 йил 20 февралдан кучга кирган «Дивиденд тарзидаги даромадларни солиқ солишдан озод этиш тўғрисида»ги низом солиқ тизимини енгиллатиш нуктаи назаридан муҳим аҳамият касб этади.

Унга кўра, 2009 йил 1 январдан 2014 йилнинг 1 январигача жисмоний шахс — микрофирма ва кичик корхоналарнинг муассислари томонидан олинган дивиденд тарзидаги да-

ромадлар ҳамда юридик шахслар оладиган дивиденд тарзидаги даромадларнинг капиталлашувга, инвестицияларга, аввал олинган кредит учун ҳисоб-китоб қилишга йўналтирилган қисми солиқдан озод этилади.

Шунингдек, муассисларга дивиденд тарзидаги даромад тўлайдиган микрофирма ва кичик корхоналар тўлов манбаидан солиқ ушланмайди ҳамда имтиёз микрофирма ва кичик корхо-

налар томонидан мустақил тарзда, жисмоний шахснинг имтиёзни қўллаш тўғрисидаги аризаси тақдим этилмаган ҳолда қўланади.

Умуман, низомда кўрсатилган имтиёзларнинг тўғри қўлланиши устидан назорат давлат солиқ хизмати органлари томонидан Солиқ кодекси, «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги қонун ва соҳага доир бошқа норматив ҳужжатларга мувофиқ амалга оширилади.

Шавкат ТўРАЕВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖДЛКК департаменти бўлим
катта инспектори

Юртимизда мулкдорлар, тадбиркор ва ишбилармонлар сафи тобора кенгаймоқда. Шаҳар ва кишлоқларимизда катта-кичик тадбиркорлик субъектлари фаолият олиб бораёпти. Уларнинг куч-ғайрати билан халқимизнинг турмуши фаровонлашаёпти.

НОҚОНУНИЙ фаолият фoш бўлди

Аммо тадбиркорликни ривожлантиришга оид фармон ва қарорлар талабига риоя қилмасдан, сохта тадбиркорлик билан шуғулланаётган шахслар ҳам учраб турибди. Улар департамент ходимлари ўтказётган рейдлар ва таҳлилий текширувлар натижасида фoш этилмоқда.

Масалан, 2008 йили хусусий тадбиркор М.Ли Тошкент вилоят божхона бошқармасининг «Келес» пости ходимлари, «Blessing brok» МЧЖ декларант фирмаси раҳбари Л.Фомина ва бошқалар билан жинойй тил бириктириб, чет элда ишлаб чиқарилган товарларни мамлакатимизга олиб киради. Уларни Қозғистоннинг ҳақиқатда мавжуд бўлмаган «Romati» корхонаси орқали олиб кирганлиги тўғрисида қалбаки декларацияни расмийлаштириб, ҳақиқий нархи 8,3 млн. сўм бўлган товарларни 650 минг сўм деб кўрсатиб, 7,3 млн. сўмлик божни тўлашдан бўйин товлаган. Бундан ташқари, М.Ли ва бошқа хусусий тадбиркорлар 2007 — 2008-йиллари ҳам шундай «операция»ларни амалга оширишган. Текширув якунида ҳолат юзасидан жинойт иши қўзғатилди. Суд томонидан эса айблов ҳукми чиқарилиб, қонунбузарларга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Нодир ХАБИЛОВ,
Камол ҲАЙИТҚУЛОВ,
департаментнинг масъул
ходимлари

«УЗНТ»

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

РТР-Спорт

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Ishonch TV

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

Ishonch

Table with columns for time, program name, and channel. Includes programs like 'Душанба', 'Жума', 'Шанба', 'Якшанба'.

OZBEKISTON
 05.55 Курсувалар дастури, «Ассалом, Ўзбекистон»
 06.00 «Икким», Т/с
 07.05 «Ихбор», Т/с
 07.10 ТелеТар: «Чимилдик», Т/с
 07.15 ТелеТар: «Келахка эгаллари», Т/с
 07.50 «Рақсинг сехри ола-ми», Т/с
 08.00 «Ахборот», Т/с
 08.30 «Олам ва одам» дасту-хотини, 1-кисм.
 09.20 - 10.20 «Маянвоят» да-стури.
 10.30 «Оуна», Т/с
 10.30 Жихзаз вилоят телера-диокомпанияси намойиш эта-ди.
 10.50 ТВ - анонс.
 10.55 «Сизнинг адвокатингиз», Т/с
 11.00 «Ахборот», Т/с
 11.10 «ТВ - шифокор», Т/с
 11.15 «Кирол Сежонг», Т/с
 11.30 «Ахборот, Инглиз», Т/с
 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон»
 12.55 Миллий сериал: «Мех-робдан чеён»
 13.50 «Ноини босган қизча хақда», М/ф
 14.15 ТВ - анонс.
 14.20 «Оқдин хаёт», Ток-шоу.
 15.05 «Ўзбекистон тамaddon бешиллари: Ўзбекистон» Х/ф, 1-кисм.
 15.45 «Дунё манзаралари», Т/с
 16.00 «Тезкор хабарлар», Т/с
 16.20 «Оқик дарс», Ток-шоу.
 17.10 ТВ - анонс.
 17.15 «Худудлар хаёти», Т/с
 17.35 «Эртақлар - яхшиликка етказди»
 18.15 «Химоя», Т/с
 18.25 «Ташкент 2200», Т/с
 18.30 «Муҳаббат хақаси», Т/с
 19.45 «Истифодот», Т/с
 20.00 «Пойтахт», Т/с
 20.25 «Анчк ёлгон», Т/с
 20.30 «Пойтахт», Т/с
 21.10 «Ташкент шаҳрининг 2200 йиллиги: «Менин ма-хлалм», Т/с
 20.05 «Мирол Сежонг», Т/с
 20.45 «Ватанимни қўлайман», Т/с
 20.50 ТВ - анонс.
 21.00 «Фоборот», Т/с
 21.30 «Оламдан бери», Т/с
 22.15 «Кино SMS со зевда-ми», Т/с
 22.20-23.45 «18 лет спустя», Х/ф
SPORT
 07.00 «Бодрое утро», Т/с
 07.50 «Тет-а-тет», Т/с
 08.00 «Хабарлар (рус тил)», Т/с
 08.20 «Малахов +», Т/с
 09.05 «Фазовий футбол», Т/с
 09.30 «Местное время, Вести Москва», Т/с
 09.30 «Хабарлар (узб тил)», Т/с
 09.40 «Хабарлар», Т/с
 08.00 «Хабарлар», Т/с
 08.10 «Кайтар дунё», Т/с
 08.55 «Ташкент-2200», Т/с
 09.00 «Давринг боласи», Т/с
 09.10 «Мультианонс», Т/с
 09.20 «Автоматурал», Т/с
 09.40 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 09.55 «Олтин тупроқ», Т/с
 10.00 «Давр», Т/с
 10.10 «Дил пайванди», Т/с
 10.55 «Менин оилам», Т/с
 11.00 «Шрек», М/ф
 12.20 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.40 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.50 «Кришлов ва талим», Т/с
 12.50 «Нафас оламини», Т/с
 13.00 «Давр», Т/с
 13.10 «Кришлов таракити», Т/с
 13.25 «Ватанпарвар», Т/с
 14.20 «Ватанпарвар», Т/с
 15.00 «Давринг боласи», Т/с
 15.40 «Миллий мультфильм», Т/с
 15.55 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 16.00 «Давр», Т/с
 16.10 «Муҳаббат дунё», Т/с
 16.40 «Сув ҳам туғайдими?», Т/с
 16.55 «Ок кабулар», Т/с
 17.00 «Давринг боласи», Т/с
 17.10 «Айчка Гам», М/ф
 17.30 «Болалар табассуми», Т/с

TOSHKENT

7.20 Курсувалар тартиби, «Ассалом, Ўзбекистон»
 8.25 Бузас-«Пойтахт»
 8.30 «Муҳаббат хақаси», Т/с
 9.20 «Карвонсарой», Т/с
 9.40 «Ташкент-2200», Т/с
 9.45 «Ташкентда латифа», Т/с
 9.55 «Уйларим», Т/с
 10.00 «Телекурьер-маркет», Т/с
 10.30 «Саломат бўлинг», Т/с
 10.40 «Милатрос», Т/с
 11.10 «Ташкент 2200», Т/с
 11.15 «Аёл калби», Т/ф
 11.30 «Анонс», Т/с
 11.40 «Сиздан угина, биздан бугина», Б/ф
 13.00 «Салом, Ташкент!»
 14.00 «Дунё» телестудияси
 14.50 «Анонс», Т/с
 14.55 «Ягонаман, Ташкент-2200», Т/с
 15.00 «Пойтахт», Т/с
 15.20 «Тирки сайера. Канот-лик оячларини», Х/ф
 16.10 «Егит табиат кунларида: «Муҳаббат парвози», Б/ф
 17.35 «Акс-ука Гриммлар», М/ф
 17.45 «Карвонсарой», Т/с
 17.55 «Телекурьер-маркет», Т/с
 18.15 «Химоя», Т/с
 18.25 «Ташкент 2200», Т/с
 18.30 «Пойтахт», Т/с
 18.50 «Муҳаббат хақаси», Т/с
 19.45 «Истифодот», Т/с
 20.00 «Пойтахт», Т/с
 20.25 «Анчк ёлгон», Т/с
 20.30 «Пойтахт», Т/с
 21.10 «Ташкент шаҳрининг 2200 йиллиги: «Менин ма-хлалм», Т/с
 20.05 «Мирол Сежонг», Т/с
 20.45 «Ватанимни қўлайман», Т/с
 20.50 ТВ - анонс.
 21.00 «Фоборот», Т/с
 21.30 «Оламдан бери», Т/с
 22.15 «Кино SMS со зевда-ми», Т/с
 22.20-23.45 «18 лет спустя», Х/ф
SPORT
 07.00 «Бодрое утро», Т/с
 07.50 «Тет-а-тет», Т/с
 08.00 «Хабарлар (рус тил)», Т/с
 08.20 «Малахов +», Т/с
 09.05 «Фазовий футбол», Т/с
 09.30 «Местное время, Вести Москва», Т/с
 09.30 «Хабарлар (узб тил)», Т/с
 09.40 «Хабарлар», Т/с
 08.00 «Хабарлар», Т/с
 08.10 «Кайтар дунё», Т/с
 08.55 «Ташкент-2200», Т/с
 09.00 «Давринг боласи», Т/с
 09.10 «Мультианонс», Т/с
 09.20 «Автоматурал», Т/с
 09.40 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 09.55 «Олтин тупроқ», Т/с
 10.00 «Давр», Т/с
 10.10 «Дил пайванди», Т/с
 10.55 «Менин оилам», Т/с
 11.00 «Шрек», М/ф
 12.20 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.40 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.50 «Кришлов ва талим», Т/с
 12.50 «Нафас оламини», Т/с
 13.00 «Давр», Т/с
 13.10 «Кришлов таракити», Т/с
 13.25 «Ватанпарвар», Т/с
 14.20 «Ватанпарвар», Т/с
 15.00 «Давринг боласи», Т/с
 15.40 «Миллий мультфильм», Т/с
 15.55 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 16.00 «Давр», Т/с
 16.10 «Муҳаббат дунё», Т/с
 16.40 «Сув ҳам туғайдими?», Т/с
 16.55 «Ок кабулар», Т/с
 17.00 «Давринг боласи», Т/с
 17.10 «Айчка Гам», М/ф
 17.30 «Болалар табассуми», Т/с

10.30 Ўзбек навалари
 11.30 «Модная мамочка» худ-ди фильм
 12.00 «Суд присяжных», Т/с
 12.30 «Голье прикол», Т/с
 12.35 Т/с «Возвращение Мухомора»
 13.30 «Чрезвычайное проис-шествие. Обзор»
 15.00 «Сегодня», Т/с
 15.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
 17.30 «Чрезвычайное проис-шествие. Обзор»
 18.00 «Сегодня», Т/с
 18.30 Т/с «Город соблазнов»
 20.15 Т/с «Псевдоним «Алба-нец» 2»
 21.10 «Очная ставка», Т/с
 22.00 «Сегодня», Т/с
 22.20 Т/с «Юна», Т/с
 23.15 «Главная дорога», Т/с
 23.50 «Суд присяжных», Т/с
 00.55 Боевик «Отряд спасе-ния», (США)
 02.45 «Особо опасен!»
 03.15 Т/с «Кошмары и фан-том», (США)
 04.10 Т/с «Все тип-топ, или Желтый Зака и Коды»
 17.00 Т/с «Кадетство»
 18.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 18.30 «Галилео», Т/с
 19.30 Т/с «6 кадров»
 20.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 21.00 Т/с «Кремлевские кур-санты»
 22.00 Т/с «Любовь - не то, что кажется...»
 23.00 Х/ф «Черный орел», (США)
 00.50 Т/с «6 кадров»
 01.00 «История в деталях», Т/с
 02.00 Х/ф «По следу», (США)
 03.55 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 04.40 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 06.10 Музыка

ОРТ

04.00, 08.05 Телеканал «Доб-рое утро»
 08.00, 11.00, 14.00, 02.00 Но-воутро
 08.30 Малахов +
 10.25 Контрольная закупка
 11.20 Сериал «Агент нацио-нальной безопасности»
 12.20 «Детские игры»
 13.20 «Другие новости»
 14.15 «Почта. Простить»
 14.50 «Хочу знать»
 15.55 «Федеральный судья»
 17.00 «Вечерние новости»
 17.20 Сериал «След»
 18.05 «Пусть говорят»
 18.55 Сериал «Обручальное кольцо»
 20.00 «Время»
 20.30 Сериал «Смерть шпио-нам Крым»
 21.35 «Курортный роман»
 22.35 «Ночные новости»
 22.55 На ночь глядя
 23.40 Дневник 31-го Москов-ского Международного кино-фестиваля
 23.50 Худ. фильм «Без предела»
РОССИЯ
 04.00 «Доброе утро, Россия!»
 07.55 «Александр Матросов. Певца о подвиге»
 20.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
 09.50 «Вести. Дежурная часть»
 10.00 «Вести»
 10.25 «Местное время, Вести Москва»
 10.45 М/ф «Возвращение блудного попугая»
 10.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
 12.00 Т/с «Гонка за счасть-ем»
 13.00 «Вести»
 13.20 «Местное время, Вести Москва»
 13.40 «Кайтар дунё», Т/с
 14.35 «Футбол шарки», Т/с
 15.30 «Кубанг и партнеры»
 16.00 «Вести»
 16.25 «Местное время, Вести Москва»
 16.50 «Вести. Дежурная часть»
 17.00 Т/с «Однажды будет лю-бовь»
 18.00 Т/с «Кормелита. Цыган-ская страсть»
 19.00 «Вести»
 11.00, 16.00, 23.00 Д/ф «Вне закона»
 11.30, 18.00 Т/с «Морская по-лиция»
 12.30 Драма «Аль-баты, шли солдаты», (США)
 14.30, 21.30 «Самое смешное видео»
 15.00, 19.00 «Судебные стра-сти»
 16.30, 20.00, 23.00 Т/с «Без-молный свидетель»
 17.00, 00.00 Т/с «След»
 20.30, 03.00 Т/с «День рожде-ния Буржуа 2»
 22.00, 23.30 «Брачное чтиво», Т/с
 01.00 Т/с «Закон и Порядок. Специальный корпус», (США)

ТВ-3

07.00 Т/с «Выжить вопреки», Т/с
 16 с. (США)
 08.00 М/ф «Секретные мате-риалы псев-шпионов»
 09.00 М/с «Приключения мультяшек»
 09.30 М/с «Озорные анимаши-ки»
 10.00 М/с «Курах - трусли-вый лис»
 10.30 М/ф «Мувиинг парвози», Б/ф
 11.00 «Улус»
 11.25 Д/ф «Разрушители ми-ров»
 12.15 Д/ф «Затерянные миры»
 13.15 Т/с «Моя любимая ве-дьма», 24 и 25 с.
 14.15 Д/ф «Тайные знаки»
 14.15 Анна Иоанновна. Заговорен-ная на одиночество.
 15.15 Т/с «Коллекция», 5 с.
 16.15 Х/ф «Заклинатель», (США)
 18.15 Т/с «Вавилон 5», 96 с.
 19.05 Т/с «Гонка за счасть-ем»
 20.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей», 27 и 31 с.
 21.00 Д/ф «Тайные знаки»
 21.00 «Вести. Дежурная часть»
 22.00 Д/ф «Затерянные миры»
 23.00 Х/ф «Кровавая обезья-на», (Голланд)

ДОМАШНИЙ

05.30 М/с «Приключения карманных дракончиков»
 06.00 М/с «Шапоклук»
 06.30 М/ф «Вуфи», «Зверя-та»
 07.00 «Домашняя энциклопе-дия»
 07.30 «Иностранная кухня»
 08.00 «Дела семейные с Е. Дмитриевой»
 09.00 «Сказки, что не так?!»
 10.00 Т/с «Сильное лекар-ство», (США)
 11.00 «Домашняя энциклопе-дия», (Голланд)

10.00 Т/с «Погоня за анге-лом»
 11.00 «Суд присяжных», Т/с
 12.35 Т/с «Возвращение Мухомора»
 14.30 «Чрезвычайное проис-шествие. Обзор»
 15.00 «Сегодня», Т/с
 15.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
 17.30 «Чрезвычайное проис-шествие. Обзор»
 18.00 «Сегодня», Т/с
 18.30 Т/с «Город соблазнов»
 20.15 Т/с «Псевдоним «Алба-нец» 2»
 21.10 «Очная ставка», Т/с
 22.00 «Сегодня», Т/с
 22.20 Т/с «Юна», Т/с
 23.15 «Главная дорога», Т/с
 23.50 «Суд присяжных», Т/с
 00.55 Боевик «Отряд спасе-ния», (США)
 02.45 «Особо опасен!»
 03.15 Т/с «Кошмары и фан-том», (США)
 04.10 Т/с «Все тип-топ, или Желтый Зака и Коды»
 17.00 Т/с «Кадетство»
 18.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 18.30 «Галилео», Т/с
 19.30 Т/с «6 кадров»
 20.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 21.00 Т/с «Кремлевские кур-санты»
 22.00 Т/с «Любовь - не то, что кажется...»
 23.00 Х/ф «Черный орел», (США)
 00.50 Т/с «6 кадров»
 01.00 «История в деталях», Т/с
 02.00 Х/ф «По следу», (США)
 03.55 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 04.40 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 06.10 Музыка

СТС

07.00 Т/с «Эврика»
 07.55 М/с «Смешарики»
 08.30 Т/с «Палины дочки»
 09.00 Т/с «Кремлевские кур-санты»
 10.00 «История в деталях», Т/с
 10.30 Т/с «Палины дочки», Т/с
 11.00 Т/с «Любовь - не то, что кажется...»
 12.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
 13.00 «Галилео», Т/с
 13.30 «Не может быть!»
 14.30 М/с «Инь, Янь, Йо!»
 15.00 М/с «Дэйв варвар»
 15.30 М/с «Чародейки»
 16.30 Т/с «Все тип-топ, или Желтый Зака и Коды»
 17.00 Т/с «Кадетство»
 18.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 18.30 «Галилео», Т/с
 19.30 Т/с «6 кадров»
 20.00 Т/с «Палины дочки», Т/с
 21.00 Т/с «Кремлевские кур-санты»
 22.00 Т/с «Любовь - не то, что кажется...»
 23.00 Х/ф «Черный орел», (США)
 00.50 Т/с «6 кадров»
 01.00 «История в деталях», Т/с
 02.00 Х/ф «По следу», (США)
 03.55 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 04.40 Т/с «Завтра наступит сегодня»
 06.10 Музыка

05.55 Курсувалар дастури, «Ассалом, Ўзбекистон»
 06.00 «Икким», Т/с
 07.05 «Ихбор», Т/с
 07.10 ТелеТар: «Чимилдик», Т/с
 07.15 ТелеТар: «Келахка эгаллари», Т/с
 07.50 «Рақсинг сехри ола-ми», Т/с
 08.00 «Ахборот», Т/с
 08.30 «Олам ва одам» дасту-хотини, 1-кисм.
 09.20 - 10.20 «Маянвоят» да-стури.
 10.30 «Оуна», Т/с
 10.30 Жихзаз вилоят телера-диокомпанияси намойиш эта-ди.
 10.50 ТВ - анонс.
 10.55 «Сизнинг адвокатингиз», Т/с
 11.00 «Ахборот», Т/с
 11.10 «ТВ - шифокор», Т/с
 11.15 «Кирол Сежонг», Т/с
 11.30 «Ахборот, Инглиз», Т/с
 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон»
 12.55 Миллий сериал: «Мех-робдан чеён»
 13.50 «Ноини босган қизча хақда», М/ф
 14.15 ТВ - анонс.
 14.20 «Оқдин хаёт», Ток-шоу.
 15.05 «Ўзбекистон тамaddon бешиллари: Ўзбекистон» Х/ф, 1-кисм.
 15.45 «Дунё манзаралари», Т/с
 16.00 «Тезкор хабарлар», Т/с
 16.20 «Оқик дарс», Ток-шоу.
 17.10 ТВ - анонс.
 17.15 «Худудлар хаёти», Т/с
 17.35 «Эртақлар - яхшиликка етказди»
 18.15 «Химоя», Т/с
 18.25 «Ташкент 2200», Т/с
 18.30 «Муҳаббат хақаси», Т/с
 19.45 «Истифодот», Т/с
 20.00 «Пойтахт», Т/с
 20.25 «Анчк ёлгон», Т/с
 20.30 «Пойтахт», Т/с
 21.10 «Ташкент шаҳрининг 2200 йиллиги: «Менин ма-хлалм», Т/с
 20.05 «Мирол Сежонг», Т/с
 20.45 «Ватанимни қўлайман», Т/с
 20.50 ТВ - анонс.
 21.00 «Фоборот», Т/с
 21.30 «Оламдан бери», Т/с
 22.15 «Кино SMS со зевда-ми», Т/с
 22.20-23.45 «18 лет спустя», Х/ф
SPORT
 07.00 «Бодрое утро», Т/с
 07.50 «Тет-а-тет», Т/с
 08.00 «Хабарлар (рус тил)», Т/с
 08.20 «Малахов +», Т/с
 09.05 «Фазовий футбол», Т/с
 09.30 «Местное время, Вести Москва», Т/с
 09.30 «Хабарлар (узб тил)», Т/с
 09.40 «Хабарлар», Т/с
 08.00 «Хабарлар», Т/с
 08.10 «Кайтар дунё», Т/с
 08.55 «Ташкент-2200», Т/с
 09.00 «Давринг боласи», Т/с
 09.10 «Мультианонс», Т/с
 09.20 «Автоматурал», Т/с
 09.40 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 09.55 «Олтин тупроқ», Т/с
 10.00 «Давр», Т/с
 10.10 «Дил пайванди», Т/с
 10.55 «Менин оилам», Т/с
 11.00 «Шрек», М/ф
 12.20 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.40 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.50 «Кришлов ва талим», Т/с
 12.50 «Нафас оламини», Т/с
 13.00 «Давр», Т/с
 13.10 «Кришлов таракити», Т/с
 13.25 «Ватанпарвар», Т/с
 14.20 «Ватанпарвар», Т/с
 15.00 «Давринг боласи», Т/с
 15.40 «Миллий мультфильм», Т/с
 15.55 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 16.00 «Давр», Т/с
 16.10 «Муҳаббат дунё», Т/с
 16.40 «Сув ҳам туғайдими?», Т/с
 16.55 «Ок кабулар», Т/с
 17.00 «Давринг боласи», Т/с
 17.10 «Айчка Гам», М/ф
 17.30 «Болалар табассуми», Т/с

05.55 Курсувалар дастури, «Ассалом, Ўзбекистон»
 06.00 «Икким», Т/с
 07.05 «Ихбор», Т/с
 07.10 ТелеТар: «Чимилдик», Т/с
 07.15 ТелеТар: «Келахка эгаллари», Т/с
 07.50 «Рақсинг сехри ола-ми», Т/с
 08.00 «Ахборот», Т/с
 08.30 «Олам ва одам» дасту-хотини, 1-кисм.
 09.20 - 10.20 «Маянвоят» да-стури.
 10.30 «Оуна», Т/с
 10.30 Жихзаз вилоят телера-диокомпанияси намойиш эта-ди.
 10.50 ТВ - анонс.
 10.55 «Сизнинг адвокатингиз», Т/с
 11.00 «Ахборот», Т/с
 11.10 «ТВ - шифокор», Т/с
 11.15 «Кирол Сежонг», Т/с
 11.30 «Ахборот, Инглиз», Т/с
 12.00 «Ассалом, Ўзбекистон»
 12.55 Миллий сериал: «Мех-робдан чеён»
 13.50 «Ноини босган қизча хақда», М/ф
 14.15 ТВ - анонс.
 14.20 «Оқдин хаёт», Ток-шоу.
 15.05 «Ўзбекистон тамaddon бешиллари: Ўзбекистон» Х/ф, 1-кисм.
 15.45 «Дунё манзаралари», Т/с
 16.00 «Тезкор хабарлар», Т/с
 16.20 «Оқик дарс», Ток-шоу.
 17.10 ТВ - анонс.
 17.15 «Худудлар хаёти», Т/с
 17.35 «Эртақлар - яхшиликка етказди»
 18.15 «Химоя», Т/с
 18.25 «Ташкент 2200», Т/с
 18.30 «Муҳаббат хақаси», Т/с
 19.45 «Истифодот», Т/с
 20.00 «Пойтахт», Т/с
 20.25 «Анчк ёлгон», Т/с
 20.30 «Пойтахт», Т/с
 21.10 «Ташкент шаҳрининг 2200 йиллиги: «Менин ма-хлалм», Т/с
 20.05 «Мирол Сежонг», Т/с
 20.45 «Ватанимни қўлайман», Т/с
 20.50 ТВ - анонс.
 21.00 «Фоборот», Т/с
 21.30 «Оламдан бери», Т/с
 22.15 «Кино SMS со зевда-ми», Т/с
 22.20-23.45 «18 лет спустя», Х/ф
SPORT
 07.00 «Бодрое утро», Т/с
 07.50 «Тет-а-тет», Т/с
 08.00 «Хабарлар (рус тил)», Т/с
 08.20 «Малахов +», Т/с
 09.05 «Фазовий футбол», Т/с
 09.30 «Местное время, Вести Москва», Т/с
 09.30 «Хабарлар (узб тил)», Т/с
 09.40 «Хабарлар», Т/с
 08.00 «Хабарлар», Т/с
 08.10 «Кайтар дунё», Т/с
 08.55 «Ташкент-2200», Т/с
 09.00 «Давринг боласи», Т/с
 09.10 «Мультианонс», Т/с
 09.20 «Автоматурал», Т/с
 09.40 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 09.55 «Олтин тупроқ», Т/с
 10.00 «Давр», Т/с
 10.10 «Дил пайванди», Т/с
 10.55 «Менин оилам», Т/с
 11.00 «Шрек», М/ф
 12.20 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.40 «Илхом канотнинг тур-баҳарлари», Т/с
 12.50 «Кришлов ва талим», Т/с
 12.50 «Нафас оламини», Т/с
 13.00 «Давр», Т/с
 13.10 «Кришлов таракити», Т/с
 13.25 «Ватанпарвар», Т/с
 14.20 «Ватанпарвар», Т/с
 15.00 «Давринг боласи», Т/с
 15.40 «Миллий мультфильм», Т/с
 15.55 «Ўзбек адабиёти», Т/с
 16.00 «Давр», Т/с
 16.10 «Муҳаббат дунё», Т/с
 16.40 «Сув ҳам туғайдими?», Т/с
 16.55 «Ок кабулар», Т/с
 17.00 «Давринг боласи», Т/с
 17.10 «Айчка Гам», М/ф
 17.30 «Болалар табассуми», Т/с

05.55 Курсувалар дастури, «Ассалом, Ўзбекистон»
 06.00 «Икким», Т/с
 07.05 «Ихбор», Т/с
 07.10 ТелеТар: «Чимилдик», Т/с
 07.15 ТелеТар: «Келахка эгаллари», Т/с
 07.50 «Рақсинг сехри ола-ми», Т/с
 08.00 «Ахборот», Т/с
 08.30 «Олам ва одам» дасту-хотини, 1-кисм.
 09.20 - 10.20 «Маянвоят» да-стури.
 10.30 «Оуна», Т/с
 10.30 Жихзаз вилоят телера-диокомпанияси намойиш эта-ди.
 10.50 ТВ - анонс.
 10.55 «Сизнинг адвокатингиз», Т/с
 11.00 «Ахборот», Т/с
 11.10 «ТВ - шифокор», Т/с
 11.15 «Кирол Сежонг», Т/с
 11.30 «Ахборот, Инглиз», Т/с
 12.00

ЭКОХАРАКАТ

самарали фаолият сари

Инсоният азалдан турли глобал муаммолар (аксарияти ўзининг ножўя хатти-ҳаракати туфайли)ни ҳал этиш йўлида изланган, жамоа бўлиб курашишга ҳаракат қилиб келган. Шу ўринда дунё ҳамжамияти экологияни асраб-авайлаш, табиатнинг софлигини сақлаш юзасидан амалга ошираётган ишларни мисол сифатида келтириш мумкин.

Мамлакатимизда бу борада катта ишлар қилинмоқда. Жумладан, 2008 йил августда яхши умидлар билан ташкил топган Ўзбекистон экологик ҳаракатининг мақсади табиий муҳитни, инсон саломатлигини муҳофаза қилиш, бу йўналишдаги гоёларни қўллаб-қувватлаш, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ислохотларни экологик ёндашув асосида ўтказишдан, умуман, бу борада фидойи инсонларни бирлаштиришдан иборатдир. Илло, бугунимиз ва келажагимиз учун қулай муҳит яратиш, табиий ресурслардан самарали фойдаланиш жуда муҳим аҳамият касб этади.

Экоҳаракатнинг дастурий вазифаларида экологияни яхшилашда жамоатчилик иштирокини кучайтириш, қонунчиликни янада такомиллаштиришга кўмаклашиш ҳамда уларнинг сўзсиз бажарилиши ва бунинг учун ажратилган маблағларнинг самарали сарфланиши устидан жамоатчилик назоратини ўрнатиш қатъий белгиланган. Шунингдек, у экологик таълим-тарбия, маданиятни юксалтириш, табиий муҳитни асрашда халқаро ҳамкорликни кенгайтириш, ҳаракат иштирокчилари бўлган нодавлат-нотижорат ташкилотлар фаолиятини мувофиқлаштиришни ҳам кўзда тутди.

Айни пайтда глобал ўзгаришлар, биохилма-хилликнинг бой берилиши, сув танқислиги, чўллашиш ҳамда саноат ва

маиший чиқиндилар каби қатор экологик муаммолар ўз ечимини кутиб турибди. Ҳақиқатан ҳам бундай долзарб ишларни кечиктириб бўлмайди. Президентимиз таъкидлаб ўтганидек: «Асрлар туташ келган паллада бутун инсоният, мамлакатимиз аҳолиси жуда катта экологик хавфга дуч келиб қолди. Буни сезмаслик, қўл қовуштириб ўтириш ўзини ўлимга маҳкум қилиш билан баробардир».

Атроф-муҳитни асраш, табиат инъомидан оқилона фойдаланиш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланди. Жумладан, ўтган давр мобайнида 30 га яқин қонун ҳамда 350 дан ошиқ мезърий-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинди. Ушбу қонунларнинг бекаму-кўст ижро этилишида Экоҳаракатнинг муносиб улushi бор.

1996 йили қабул қилинган «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонун кучга киргач, саноат, энергетика ва транспортдан атмосферага чиқариладиган зарарли моддалар миқдори 1989 йилдагига нисбатан 2 млн. тоннагача камайди. Стационар манбалардан чиқариладиган ифлослаштирувчи моддалар миқдори эса 600 минг тоннага қисқарди. Аввал бу кўрсаткич 1,3 млн. тоннани ташкил этган. Атроф-муҳит муҳофазасида муҳим аҳамият касб этган

ҳужжатлардан яна бири «Экологик экспертиза тўғрисида»ги қонун (2000 йил)дир. Унга асосан экологик экспертиза томонидан 44 мингта объектнинг атроф-муҳитга таъсир кўрсатиш даражаси аниқланди.

— Атроф-муҳит муҳофазаси чегара билмайди. Шу боис Экоҳаракат изчил равишда халқаро жамоат ташкилотлари билан алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашга интиляпти, — дейди Ўзбекистон экологик ҳаракати координатори Тожиддин Қамаров. — Шу билан бирга, Экоҳаракат чуқур экологик муаммоларни ҳал этишда халқаро саъй-ҳаракатларни бирлаштириш, минтақада ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва модернизациялашда экологик йўналиш устуворлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратмоқда. Шунингдек, экологик тоза технологиялар, био ва нанотехнологияларни татбиқ этиш, ишлаб чиқаришда экологик инновацияларни қўллашга қаратилган ташаббусларни қўллаб-қувватлаш, халқаро молиявий институтларни атроф-муҳит муҳофазаси, экологик таълим-тарбияни яхшилаш, соғлиқни сақлаш соҳасидаги устувор дастур ва лойиҳаларни инвестициялаш ва кредитлашга жалб қилиш муҳим аҳамият касб этади.

Дарҳақиқат, мамлакатнинг ноёб табиати халқимиз тари-

хий меросининг ажралмас қисмидир. Келажак авлодлар учун уни асраб-авайлаш зарур. Бу борада барча манфаатдор органлар ва жамоат бирлашмалари, фуқароларнинг саъй-ҳаракатларини изчил уйғунлаштириш керак. Табиат қонунларидан келиб чиққан ҳолда фаолиятини ташкил этиш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишда халқ таълими ва соғлиқни сақлаш муассасалари, хотин-қизлар ва ёшлар ташкилотлари ҳамда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари ҳамкорлигини мустаҳкамлашга кўмаклашиш ҳам ҳаракат зиммасига катта масъулият юклайди.

Ўзбекистон қонунларига мувофиқ, табиат қўриқхоналари қатъий муҳофаза қилинадиган ҳудудлар бўлиб, уларда табиат йил давомида кузатиб борилади. Табиат ландшафтлари, ноёб ва йўқолиб бораётган ҳайвон ва ўсимлик турларини табиий аҳволда сақлаб қолиш ва кейинчалик бошқа ҳудудларни улар билан бойитиш қўриқхоналарнинг асосий вазифаларидан ҳисобланади.

Бу тизимга умумий майдони 2164 км². бўлган 9 та қўриқхона, умумий майдони 6061 км². бўлган 2 та миллий боғ, майдони 12186,5 км². бўлган 9 та заказник ва битта ноёб ҳайвон турларини кўпайтириш республика маркази

(«Жайрон» экомаркази) киради. Муҳофаза қилинадиган табиий ҳудудларнинг умумий майдони 20520 км². ни, яъни мамлакатимиз ҳудудининг 5,2 фоизини ташкил этади.

Хабарингиз бор, 2008 йил 25 декабрдаги «Сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатлари такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонунга мувофиқ Қонунчилик палатасида ўн бешта депутатлик ўрни Экоҳаракатга ажратилди. Шу тариқа, сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатларига янги институт — депутатлик ўринларини квоталаш институти киритилди. Бу ҳозирги босқичда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, экологик вазиятни яхшилаш учун кураш олиб бориш, аҳоли саломатлигини ҳимоя қилиш масалалари гоёт долзарблиги билан боғлиқдир.

Айни пайтда, Экоҳаракатга бундай ҳуқуқни беришда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, экологик аҳволни яхшилаш, одамлар саломатлиги учун курашиш, бошқача айтганда, сиёсий маслагидан қатъи назар, жамиятнинг барча қатламлари манфаатига бирдек дахлдор муаммоларни ҳал этиш мамлакатимиз учун нақадар улкан аҳамиятга эга экани назарда тутилган.

Акмал ТОШЕВ

Бағдоднинг Самарқанд кишлоғи чиройли манзараси билан машҳур. Мен шу кишлоқни кесиб оқадиган Сўх дарёсининг зилол сувларидан ичиб катта бўлганман. Киндик қоним тўкилган гўшада оила қуриб, фарзандлар камолини кўриш насиб этапти. Кўнгилга хижиллик солувчи ҳолатлар ҳам йўқ эмас. Табиат илгариги тароватини йўқотган. Буни исботлаш учун шундоқ эшигим олдидаги шарқираб оқётган ариқ сувини ҳовучга олиб қараш кифоя. Илгари ариқдан сув ичардик. Энди эса қўл чайиш учун ҳам аввал тиндириш керак. Идиш ювишга эса мутлақо ярамайди.

Кунора қувур оғзига қўйилган сеткани тозалаб, бир дунё чиқинди: полиэтилен, пластик буюм бўлаклари ва бир неча... шприц оламан. Бир марталик истеъмолга мўлжалланган буюмлар бизга қулайлик яратади, лекин наҳотки, улардан фойдаланиш маданиятини, қўйинги, ишлатиб бўлиб қаёққа ташлаш кераклигини уйма-уй юриб тушунтириш керак бўлса?.. Ишга кетаётган йўл бўйидаги коллекторларга назар солиб, юрагим увишади. Унлаб эмас, юзлаб баклашқалар уюлиб қолган. Зах сувларни бартараф этиш учун катта меҳнат эвазига барпо этилган иншоотни инсоннинг ўзи чиқинди билан тўлдириб йўққа чиқарса-я?! Кишлоқ жойларда ахлат ташлаш

учун махсус жойлар йўқ, ҳовлининг бир бурчагида хандақ қазिश одати нимагадир урфдан чиқиб қолган. Энг осони сувга оқишиш... Наҳотки, аёлларимиз бунинг гуноҳ эканлигини билмасиз? Айнан аёлларни назарда тутаятганим бежиз эмас. Зеро, хонадонни саришта қилувчи ҳам, чиқиндини саранжом этувчи ҳам аёл-

Ўзингдан чиққан балоса...

да. Агар ҳамшираларимиз ёки уйда тиббий ёрдам кўрсатишни ўрганиб олган опа-сингилларимиз оқила бўлса, ариқларда шприцлар оқармиди?.. Көлинлар кўзни шамғалат қилиб супуриндини ариққа ташламаса, қувурлар оғзи беркилиб қолармиди? Мен бу ҳақда табиат муҳофазасига масъул ходим эмас, оддий инсон сифатида виждоним қийналганидан гап очдим. Глобаллашув, глобал муаммолар деймиз-у ўзимиз майдалиги-

мизда қолаётгандаймиз. Шундай замонда яшаймизки, ҳар биримиз табиатга мутахассис назари билан қарашимиз зарур. Бу — давр талаби, ўзимиз юзага келтирган эҳтиёж. Шу эҳтиёж тантанаси учун барча баробар курашадиган вақт келди. Кўчада уч-тўртта одам тўпланганини кўрсам, беихтиёр шу мавзуда гап очаман, дав-

рларда, издиҳомда табиатни асрашга даъват этаман.

— Сизнинг касбингиз шу, гапирсангиз ярашади, — дейишади.

— Йўқ, адашяпсиз, биродарлар, она ерни, муаззам табиатни авайлашга ҳар бир инсон наинки ҳақли, балки бурчлидир, — дея қуюнаман.

Ҳар бир оилада фарзандлар, келин-қизлар, набираларга табиатга меҳр кўрсатиш сабоғи берилмас экан, мутахассисларнинг ҳаракатла-

ри исзиз йўқолиб кетаверади. Дархотлар хуфёна кесилаверади, ариқларда чиқинди оқаверади.

Гоҳо ўзимни нишонсиз ўқ отаётгандай ҳис этаман. Тарғиботни кучайтириш, маҳаллаларда, айниқса, ёшлар орасида ер юзида рўй бераётган экологик ҳодисалар, табиий офатларнинг сабаблари, табиат билан уйғун яшаш йўллари ҳақида видеофилмлардан фойдаланиб, суҳбатлар ўтказиш зарур. Ҳар қадамда учрайдиган баклашқа муаммосини олайлик. Яхна ичимликлар савдоси билан дўконлар ёнида бўш баклашқаларни қабул қилиш пунктлари очилса, сотилган ичимликдан бўшган идишни қайтариш мажбурий қилиб қўйилса, кўчаларимиз баклашқадан тозаланарди. Мана, масалан, қадоқланган пепси, колалар шишасини топширсангизгина сотиб оласиз, акс ҳолда, идиш баҳосини ҳам тўлашга тўғри келади. Яхна ичимликлар савдосида ҳам шунга эришиш керак.

Бирон-бир неъматнинг қадрига уни йўқотгандагина етиш гофил бандага хос иллат. Наҳот шунчалар гофил бўлсак? Ариққа чиқинди ташлашни бас қилиш учун сув танқислиги азобини тортиш шартми?

Ҳасанбой ЙЎЛБАРСОВ,
Фаргона вилоят экологик
экспертизаси бош мутахассиси

Элчин ХУСАЙНБЕЙЛИ

Мен ўтиш даврининг одамиман. Бу даврининг ҳамма қоидаларига амал қиламан.

Электр ҳақининг ҳам тўртдан бирини тўлайман, шунинг учун ҳам учдан бирини ҳисоблагичдан ўчириб ташлайман. Албатта, инсоф билан. Эшикка келган «электриклар»нинг ҳам бола-чақаси бор. Давлатга ҳам қийин бўлмаса дейман. Тўғри, ўтиш даврига оид функцияларим бу билан битмайди.

Ўтиш даврининг одами сифатида эшик қоққан одамнинг кимлигини билиш учун туйнукдан мўралайман. Чунки бу даврининг одами уйига келган одамнинг кимлигини билиши керак. Сув, канализация, газ пулини йиғиб юрадиганларнинг ҳаммасини танийман. Ҳар гал битта баҳона билан уларни орқага қайтараман. «Уйнинг эгаси уйда йўқ».

Эшик одамлар учун аксилробита, эҳтимолки, робита воситаси ҳамдир. Яхшиям эшик бор. Бўлмаса, лўлиларга ўхшаб пул йиғиб юрган одамлар кўз очиргани қўймасди. Улар эшик ортида туриб, ўтиш даврининг талабларига мувофиқ менга «ишонадилар». Яъни ишонишга мажбурдирлар. Ўтиш даврининг боласига нима дея олишарди? Нима, биз қонунқоидани билмаймизми? Уларни ҳам ўзимиз тузганмиз-ку? Ўтиш даврининг конституциясига, депутатларига... ҳаммасига ўзимиз овоз берганмиз. Фуқароларнинг сўз ва мулк эркинлигини ўзимиз қўллаб-қувватлаганмиз.

Баъзан ўтиш даврининг тушларини кўраман. Тасодифан топиб олган бир дипломат долларни сарфлашга тушаман, падарлаънати шунақа тез тугаб қоладики... Одамнинг оч-яланғоч қариндошуруғи, таниш-билиши бўлганидан кейин шу-да? Кўрган тушларимни хотинимга умуман айтмайман. Бўлмаса, пулни беҳуда харжлаганим учун кунимни кўрсатадики, бунақа тушни кўрганим учун пушаймон бўламан ва бундан туш кўрмасликка қасам ичворишим мумкин.

Пул масаласи — оғир масала. Чунки бизнинг оилада алмисоқдан бери, тўғрироғи, ақлимни таниганимдан буён пул таъминотини тўғри тушунмаганлар ва пулга худди эртақдек қарашган. Шунинг учун бўлса керак, тушимда топиб олган пулларимни ҳам тез сарфлаб юбораман, ҳаммаси эртаққа айланади. Мен эса субҳдан шомгача, шомдан яна субҳгача — агар уйда бўлсам — хотинимга келгусида бойиб кетишим, уни пулга кўмиб ташлашим ҳақида мароқли эртақлар айтиб бераман, ишонади бечора.

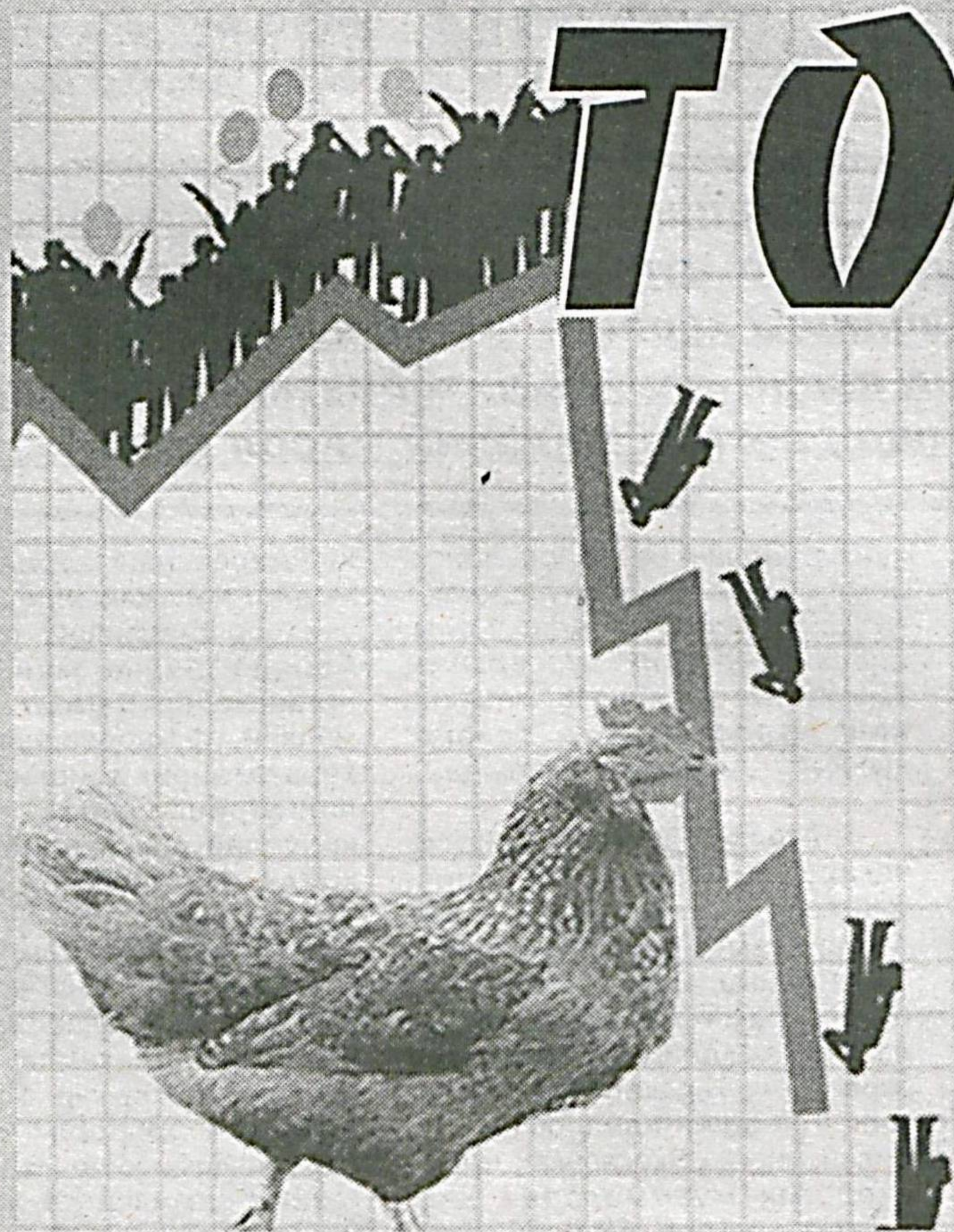
Гангстерлик амалиёти, олий мартабали одамлар билан учрашувлар, сулув қизлар қуршовидаги базму жамшидлар ҳам тез-тез тушимга кириб туради. Булар ҳаммаси бир оқшомлик роҳатим маҳсулидир.

Мен бунақа тушларни кўп кўраман. Кўрмасам ўзим ташкиллаштираман. Кўпинча кўрадиган тушларим аввалдан тузилган сценарий асосида бўлади. Гоҳида аҳмоқона ҳикоялар ёзиб тураман. Сиз эса уларни соддалик билан ўқиб чиқасиз. Сиёсатчиларнинг дазмолланган гапларини ўқигандан кўра, менинг ёзганларим қизиқарлироқ эмасми?!

Баъзан турли йиғинларга, ҳар хил гуруҳларнинг митингларига шунчаки ҳуштаквозлик учун чиқиб тураман. Эрмак-да буюм. Имтиҳонлардан ўтволиш учун домлаларга пора ҳам узатиб тураман.

Ана энди мақсадга кўчдик. Биламан, сиз ақлли ўқувчи сифатида — менинг ўқувчиларимнинг

ЎТИШ ДАВРИНИНГ ТОВУҒИ

ҳаммаси ақлли одамлар — боядан бери тишингизни-тишингизга босиб, гапнинг индаллосига ўтишимни кутаяпсиз. Тўғри топдингиз, ҳикоям пора ҳақида. Хуллас, бир муддат нафас ростлаб янги сатрга, асосий масалага ўтсак бўлар...

Бир кун эрталаб уйқудан турдим. Гапимни таҳрир қилишга уринманг. Ўзи камдан-кам ҳолларда эрталаб уйғонаман. Бўлмаса, куннинг исталган пайтида кўз очишим мумкин. Бу дафъа эрта турдим. Аниқ эсимда, сут, қатик, қаймоқ сотадиган холаларимиз бутун «дўм»ларни бошларига кўтариб, бақириб-чақирришарди. Биз тарафда бу опаларимиз ҳар қандай хўроз ёки будилникнинг вазифасини аёло даражада бажаришади. Қўлим билан оғзимни бекитиб, чуқур эснадим. Одатим шунақа. Ҳазар денгизи устидан кўтарилаётган ҳовурга боқдим. Шаҳар кўчаларида ўтлаб юрган мол-қўйларга қарадим. Беихтиёр қишлоғимизни эсладим. Маза қилиб қичқиргим келди — овозим чиқмади. Қўлимни киссамга солдим. Уйимиз тагидан ўтиб кетаётган аравакашга қарадим. Уям бир вақтлар одам эди, энди аравакаш бўлди. Шу пайт унинг ҳар доим гапириб юрадиган ва мен кўрмаган кабобхонаси эсимга тушиб оғзим сувланди.

Яна чалғиб кетдим. Ўтиш даврида! Мақсадга ўтиш учун аллақерларга ўтлаб кетишга тўғри келади. Ўша кун эрталаб мени телефонда сўрашди... Йўқ, шу ерда янглишдим. Анчадан бери пули тўланмагани учун телефонни узиб қўйишган. Демак, қўнғироқ эшикни экан. Мен яна одатимга биноан туйнукдан мўраладим. Бу одам янги эди.

Эшик очилиши билан қўлимга бир тилгиром ушлатди... Ҳа, тилгиром экани аниқ. Чунки мен имзо чекиш учун анча вақт қалам ахтарганим эсимда. Кастумимнинг киссаларини ағдариб ташладим. Сумкани ҳам титқиладим. Нима қилай, хотинимнинг қошқалами билан қўл қўйишга мажбур бўлдим.

Эрта уйланса шунақа бўлади. Хотиннинг борлиги ана шундай мушкул вазиятларда қўл келади. Тилгиромда икки оғиз гап бор эди: «Соат учда автобусни кут». Имзонинг кераги ҳам йўқ. Тилгиромни укам жўнатган. Моддий, хотиним айтмоқчи, гуманитар ёрдамни онам

юборади. Бу гапга ёрдам асосан курқадан иборат бўлиши керак. Шунга келишганмиз.

Ол-а, курка деганим товук бўл чиқди. Тўрванинг ичидан кафтдек бир қоғоз ҳам чиқди. Жиянимнинг дафтаридадан йиртиб олишган бўлса керак. «Улай, сенга, болам, курка тополмадим, кучим шунга етди... Менга қайтишга копток ола келинг». Охири гапни жияним ёзган. Ажи-бужи

ёзувини танийман.

Товук ҳам товук экан-да! Патлари хурпайиб, ранг-қути учиб, тумшуғи худди йиғлашга мойил боланинг лаб-лунжидек бир ёнга осилиб турибди. Худди қизил қалам билан чизилган, ёмғирнинг тагида икки кун тургач, офтобда қуритилган суратга ўхшайди-ей!

Автобус билан уйга қайтаётганимда товук кўққисдан тўрвадан учиб чиқди-да, ўзини гаплашиб кетаётган икки қизнинг оёқлари орасига урди. «Бу кимнинг хўрози?», — дейишди... Йўқ, товук демадилар. Товук бўлса, қизларнинг бутига тикилармиди? Хўроз-да! Гарчи ноўрин бўлса-да, бу англашилмовчилик менга ёқиб тушди. Қаддимни ғоз тутиб, ғурур билан «меники» деб қўйдим. Юзимдаги табассум уйга етгунимча сўнмади.

Товуқни кўриши билан хотинимнинг лаби чўччайди: «Бу қанақа товук ўзи? Пуф деса ўлади-ку, еб бўлармиди бун!» «Ишинг бўлмасин, — дедим, — ҳалиям сен егин деб олиб келганим йўқ». «Ейдиган одамнинг ҳам шўри бор экан». «Ўтиш даврининг товуги шунақа бўлади», — дедим энсам қотиб.

Ҳаммаси ўша болаларни деб бўлди. Уларга мен пора беролмайман деб айтдим-ку бўлмаса? Ўзи бу курка... йўғ-е, товук тарих ўқитувчимизга аталган. Икки кун илгари ётоқхонага курсдошларимдан китоб олиш учун боргандим. «Китобнинг нима кераги бор? — деди курсдошларим. — Уй қурдиган одам тарихни бошига урадимми?». Бошқалари ҳам бу гапни қўллаб-қувватлади. «Ундан кўра, юзта-юзта қиламиз, юр. Зачўтканинг ичига битта эллик мингталик қистирсанг, масала ҳал». «Мен пора беролмайман», — дедим. «Унда совға олиб бор», — дейишди. Улар курка олиб боришни маслаҳат беришди. Шайтон йўлдан уриб, уларнинг гапига кирдим.

...Товуқнинг оёғидан кароватга боғлаб қўйдим. Тагида битта газет ҳам тўшадим. Ҳар ҳолда меҳмон, бизниқига ҳар кун келиб турибдими? У менга, мен унга термулиб чарчамаймиз.

Бир-биримизга ўхшаб кетамиз. Икковимизнинг ҳам ранг-рўйимиз сўлгин. Аёлларга маза. Ҳар қандай қурум босган юзни упа-элик

билан эпақага келтиришади. Шўрлик эркаклар. Биз ҳам шунақа қилсак бўлади-ю, лекин дарров шубҳаланиб қолишади. А-ҳа, зўр фикр келди. Товуқниям яхшилаб пардоз қилсам-чи? Одам энг яхши қарорни ўзи билан ўзи гаплашган пайтда чиқаради.

Товуқни қариндошларимиздан ҳам қизганган ҳаммомга олиб кирдим. Манави хотиннинг шампуни. Бунақа нарсани товуқнинг авлоду аждоди кўрмаган. Лекин хотин кўриб қолса борми?

Ҳозир хотиним дарсда. Бўлғуси дўхтир. Манави лаб бўёғи. Тумшуқларини қизарттирдим. Бу бошқа гап. Кейин товуқни иситгичнинг устига қўйдим. Бечора совуқдан дир-дир титрайди. Қишда совуқ урган-да бечорани. Анави хотиннинг фени. Оҳ, зўр бўлди-да! Товуқ эмас, нақ товунинг ўзи бўлди. Ўзим ҳам у ербу еримни тўғрилаб, патлари оппоқ, момиқ, бабоғи, юзлари кип-қизил товуқни қўлтиққа урдим-да, домланинг уйига югурдим. Одамлар унга қараб дедилар: «Кетворган товук экан-да ўзиям».

«Уйинчоқ бўлса керак-да». «Йўғ-е, ана тирик-ку». Қараб-қараб шундоқ сулув... товуқни бергим келмай қолди, лекин на илож? Омонатга хиёнат қилиб бўлмайди. Товуқ — домланки.

Индамайгина борарди жонивор. «Ярим кило бўлса керак», — уйладим ўзимча. Жуда енгил-да! Ҳа энди... Қишлоқнинг товуги-да! Бўёғи ошпазнинг маҳоратига боғлиқ.

Эрталаб ҳаммадан олдин аудиторияга кирдим. Курсдошлар менинг юзимда қоникши аломатини кўриб, ишим жойида эканини тушундилар ва маъноли кўз қисдилар. Мен улардан рози эдим...

Маррага ҳам етиб келдик. Домла аудиторияга кирди. Одатта шунақа ўлғурнинг. Имтиҳонни ҳамманинг кўз олдида олади. Битта-битта чақириб сўраш йўқ.

Хонанинг у ёғидан бу ёғига юриб, ҳаммани бир-бир кўздан кечири бошлади. Битта оркестр кам. Юришлари шунақа шахдамки... Товуқ ёқибдими дейман. Бардамлиги шундан. Пора одамни шунақа тетик қилиб қўяди.

Аудиториянинг ўртасида туриб, кўзойнаги тагидан юзимга синчков тикилди. Ўзимда йўқ хурсандман. «Албатта мен олиб бордим, домлажон!». Ичимда айтдим бунни. Уйидагиларга ҳеч нарса демаган бўлсам-да, ўзи ҳаммасини тушунибди. Менга анча тикилиб тургач, мамнун бош ирғаб қўйди.

Шу пайт кутилмаганда — ростдан ҳам ҳеч ким кутмовди, ҳамма галабани мен билан баҳам қўришга ҳозир турарди — домланинг юзи буришиб кетди:

— Кеча анави фоҳиша хотинга ўхшаган пасон товуқни уйимга ким олиб борувди, пичоққа етмай жон берди шўрлик...

Озарбайжон тилидан
Рустам ЖАББОРОВ таржимаси

Кўзга кўринмас паразит

Лямблия кўзга кўринмайдиган паразит бактериялардан ҳам кичкина, уни фақат микроскоп ёрдамида кўриш мумкин. Лекин бактерияларга ўхшаб улар ҳужайра ичида эмас, балки фақат тананинг маълум бир жойи — ингичка ичакнинг юқори қисмида жойлашади.

Халқимизда лямблия жигарда бўлади, деган нотўғри фикр юради. Лямблия жигарга яқин жойлашган. Шу сабаб ичакдаги оғриқ, ачишиш жигарда пайдо бўлганга ўхшайди.

Тажрибалар шуни кўрсатадики, кўпинча, 70-80 фоиз беморларда лямблиоз ҳеч қанақа белгисиз кечади ва унинг ташхиси тўсатдан, анализ топширганда чиқиб қолади. Тўғрироғи, одам ўз ахлатини текшириётганида ёки бошқа касаллик билан шифохонада даволанганда лямблия топилади. Фақат 10-15 фоиз беморда лямблиоз ич кетиши, қорин оғриғи, кўнгил айниши, соч тўкилиши, юздаги оқ доғлар, сержаҳллик, иштаха йўқолиши билан кечади. Бу лямблия паразити ингичка ичакнинг катта ҳажмини эгаллаганидан далолат беради.

Юқиш

йўллари

Лямблиоз шифокорлар тили билан айтганда «кир қўл» касаллигидир. Хасталик атроф-муҳитнинг нотозалиги, уй ҳайвонлари — от, сизир, қўй, парранда гўнгини тўғри келган жойга ташлаш, ҳожатхонани очик жойда қуриш ва унинг оқаётган ариқ сувига қўшилишидан келиб чиқади.

Кўпинча, Тошкентдаги Кайковус, Бўзсув, Урда, Қорасув анҳорлари бўйидаги кўплаб хонадонлар уйларида кувур чиқазиб қўйганлар, ундан чиқиндилар, мағзава, ванна сувлари тўғридан-тўғри анҳорга келиб тушади. Санэпидстанция ходимлари бундай ҳолатнинг олдини олиш учун қанча ҳаракат қилмасин, барибир, одамлар бу ёмон одатдан воз кечмаяпти. Ачинарлиси, ёз ойлари-

Кичкина

деманг уни

ёки лямблия ва унинг зарари

да маҳаллардаги болалар, ўспиринлар шу анҳорларда кун бўйи чўмилади. Бу эса лямблиянинг асосий юқиш йўлидир.

Касаллик яна кир қўл билан саломлашганда ҳам юқади. Шу сабабли лямблиоз бўлмай деган одам қўлини совун билан тез-тез ювиб туриши, бу одатини фарзандларига ҳам ўргатиши керак. Ёш бола кўчадан, мактабдан келадими, биринчи навбатда, қўлини совун билан ювиши шарт. Акс ҳолда... Хасталикнинг юқиш манбала-

қарши қўлланадиган бир қатор дорилар бор, лекин 100 фоиз кафолат берадиган дори препаратини тавсия қиламиз. Бу **тиндазолдир**.

Ушбу препарат тана вазнига қараб (1кг. га 30 мг. дори) берилади. Кўпинча катталар учун 4 таблетка, болаларга 2 та таблетка ишлатилади. Даволаш — 1 кун, шунда лямблия организмни бутунлай тарк этади, ахлат билан чиқиб кетади.

Шу билан бирга самарали даволаш усули — бутун оила аъзоларини

поликлиникаларда тажрибасиз лаборант қизлар бажаришади, улар хато қилишлари турган гап.

Бундай ҳолатларда одамлар бутун умр лямблиоздан даволаниши мумкин, айниқса, анализлар ва даволаниш пулли бўлганда. Шунинг учун бундай текширишларни махсус поликлиника ва шифохона лабораторияларида ўтказган маъқул.

Кўп мухлисаримиз лямблияларни даволашни уй шароитида ўтказиш мумкинми деган савол беришади. Фақат шифокор назоратида даволаниш мумкин.

Халқ таботати усулида даволаш

1. 5 грамм қайиннинг бўртиб чиққан шишлари 2 пиёла сувга солиб 15 дақиқа газда, паст оловда қайнатилади. Кунига ярим пиёладан 3 марта ичилади. Даволаниш курси 10 кун, 10 кун дам олгандан сўнг бу яна қайтарилади. Ҳаммаси бўлиб 3 курс даволаниш керак.

2. Қайин баргларида 20 грамм олиб 2 пиёла қайноқ сувга солинади ва 5 соат дамлаб ўраб қўйилади. Ҳар куни 1 қошиқчадан 2 марта истеъмол қилинади. Худди юқоридаги рецептга ўхшаб 3 курс ўтказилади, ҳар курс ўртасида 10 кун дам олиш зарур.

3. Июл ойининг охири — августнинг бошида қайин дарахтининг шишлари яшил бўлганида йигиб олиб ювиш

керак. Улардан 10-12 тасини катта кастрюлкага ташлаб сув солиш керак. Сув улардан 15-20 см. юқорида бўлиши шарт, кейин паст оловда 8 соат қайнатилади. Пайдо бўлган кўпигини олиб туриш лозим.

Кейин доқадан сузиб, қайнатма сувдан мураббо тайёрланади (0,5 литр қайнатмага 0,5 кг. шакар). Мураббо қиймдек бўлади. Ҳар куни эрталаб ва кечқурун 2 қошиқдан истеъмол қиласиз.

4. 1 пиёла пўстидан ажратилган қоғоқ уруғи хомлигича, бир мартадан истеъмол қилинади. 2 соатгача бирор хил ичимлик ичиш мумкин эмас.

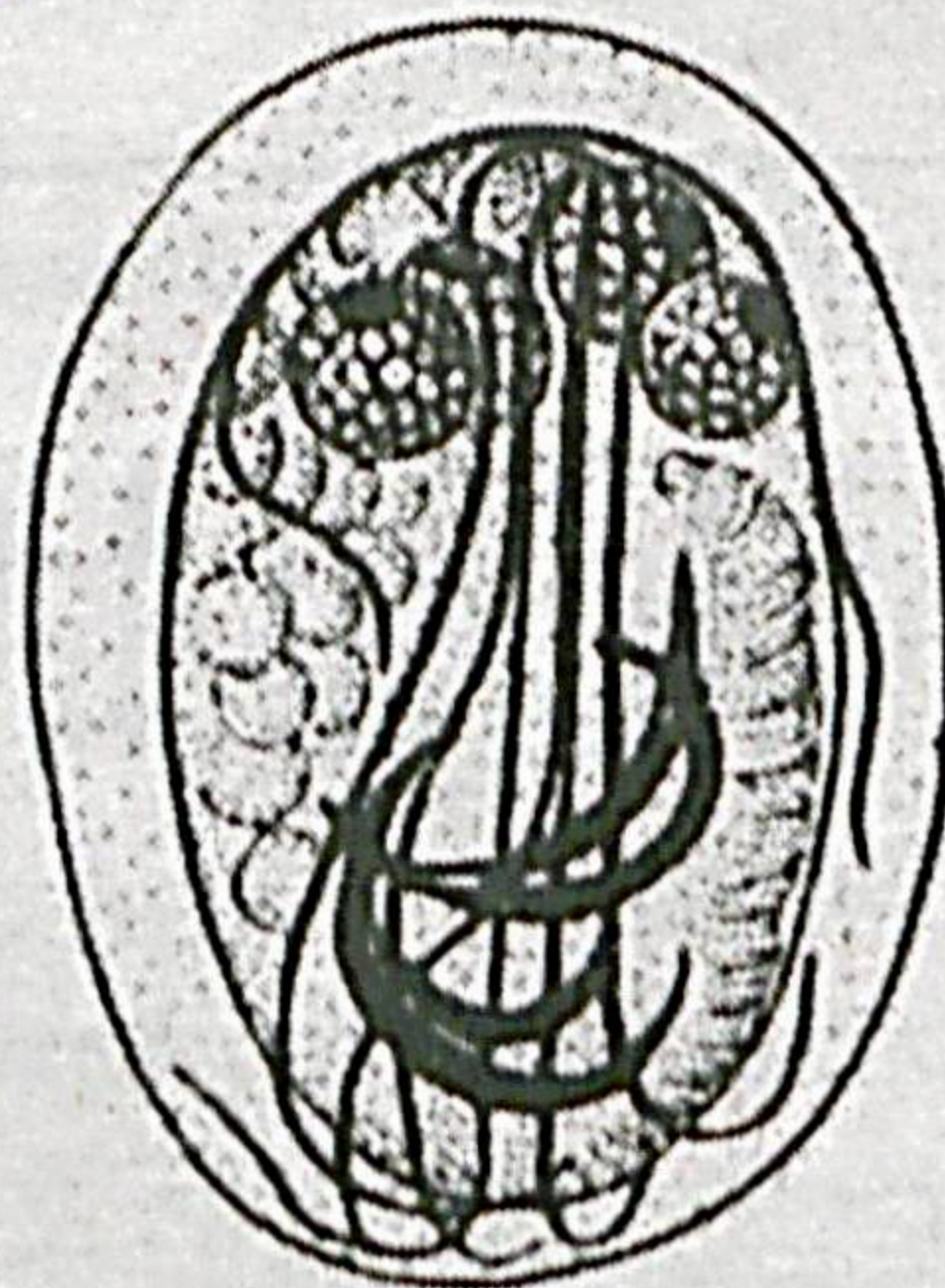
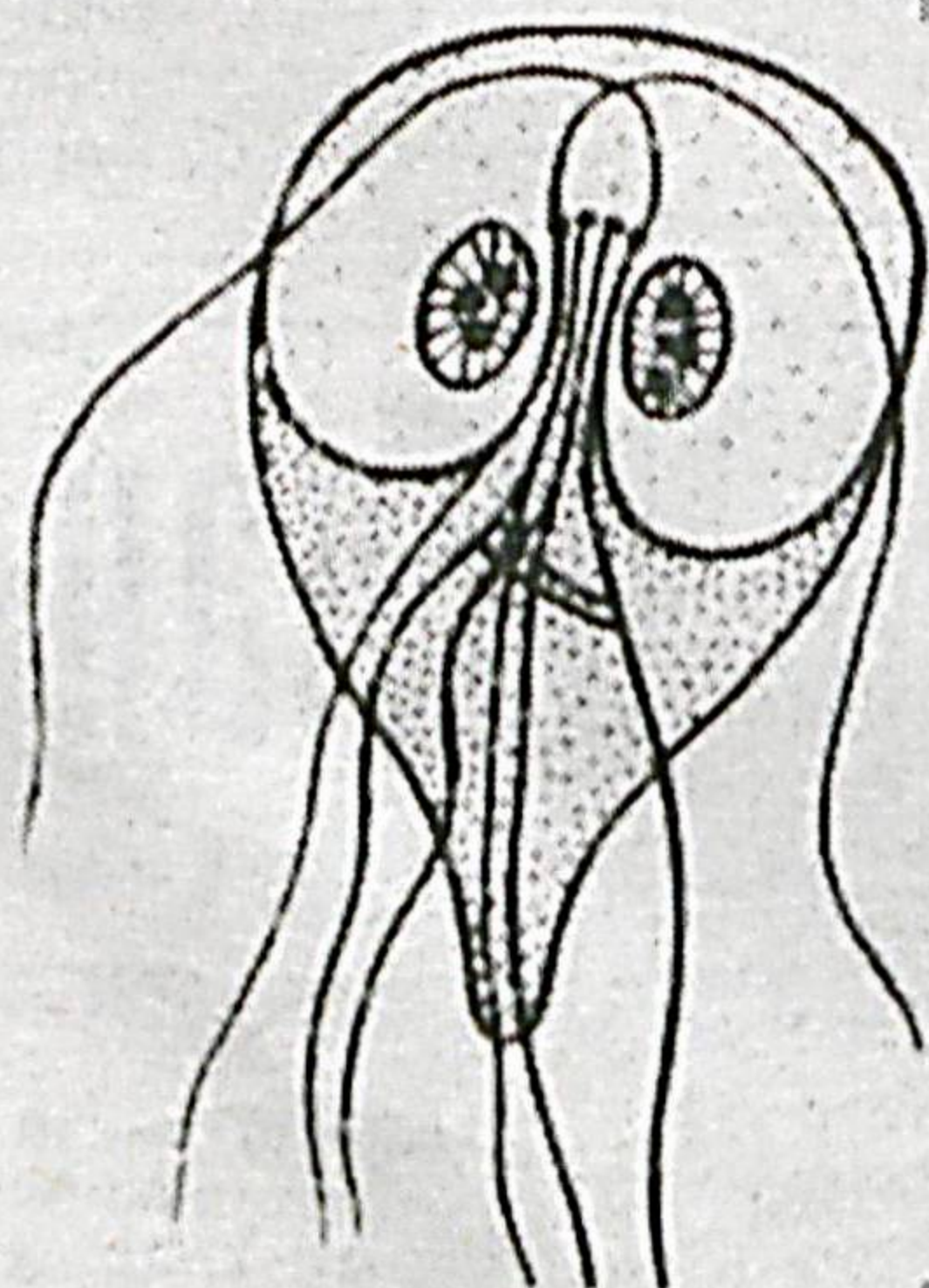
Даволаш курси — 3 кун.

5. 1 пиёлага саримсоқни майда тўғраб, 1 литрлик пластмасса идишга солиб, устидан тўлдириб ароқ қўйиш керак. Аралашиб бўлгандан сўнг идишга 25 грамм майдаланган прополис солиниб бир ҳафта қоронғи жойда сақланади.

Кунига 1 қошиқдан 3 марта овқатдан олдин ичиш керак. Даволаш курси — 2 ҳафта. Уч ойдан кейин даволашни қайтаринг. Ушбу рецепт жуда самаралидир.

Даволаниш даврида гигиена қоидаларига қаттиқ риоя қилинг, фақат шундагина касалликни енгиш мумкин.

Тоҳир ИБРОҲИМОВ,
тиббиёт фанлари доктори, профессор

ридан яна бири бозордан харид қилинган мева-чеваани ювмасдан истеъмол қилишдир. Мева ва сабзавотлар кўзингизга қанчалик тоза кўринмасин, уларни сотиб олганингиздан сўнг албатта, икки-уч марта яхшилаб ювинг. Болалар ювилган меваларнигина истеъмол қилсин.

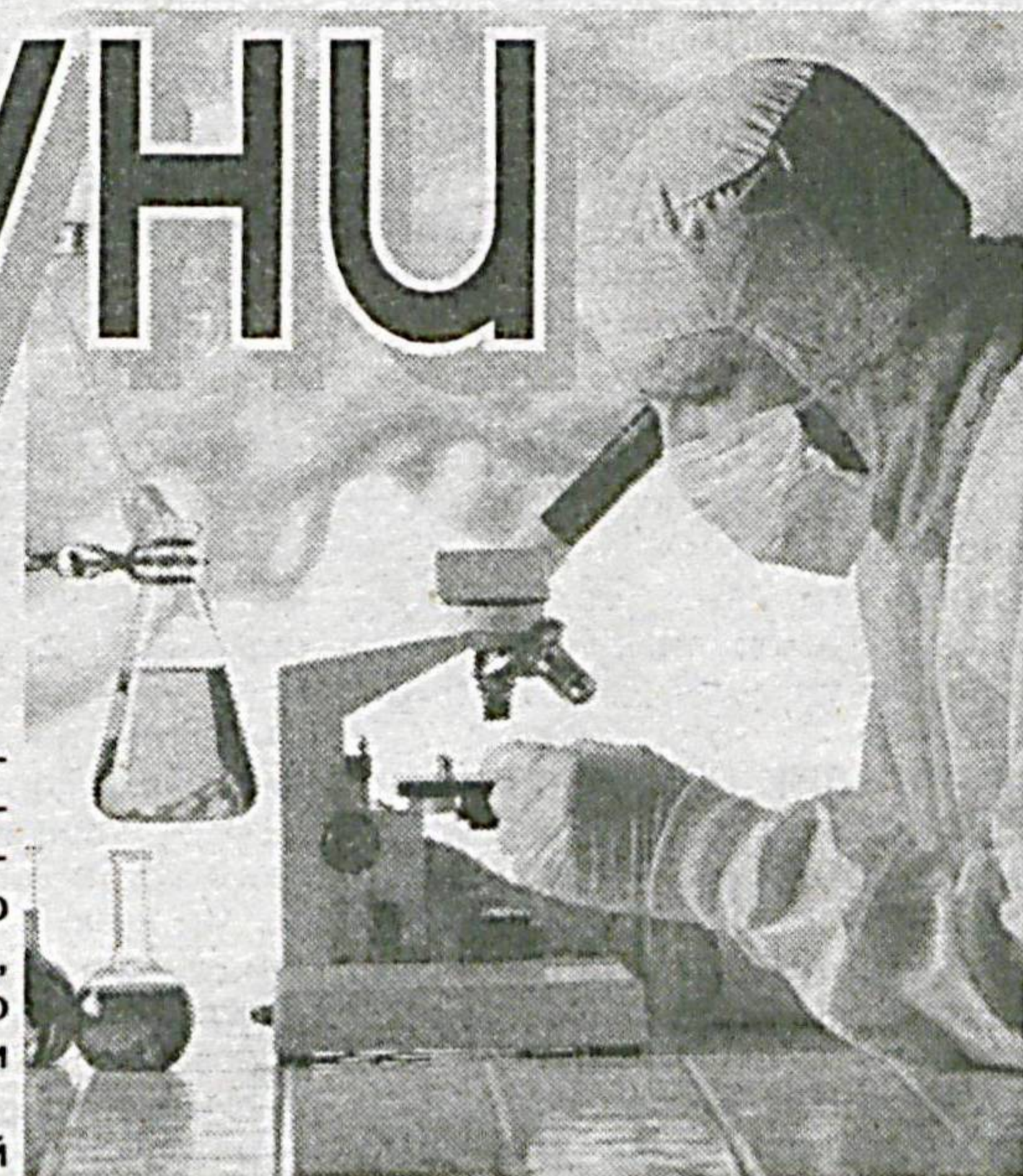
Даволаш

Касалликни келтириб чиқарувчи паразитни йўқотиш осон, лекин уни юқитириш бундан ҳам осон. Юқорида айтилганидек, ушбу касалликни даволаш ҳозирги кунда катта қийинчилик туғдирмайди. Унга

лямблиозга қарши даволаш. Унда бу препаратни оила аъзоларининг барчаси бир вақтнинг ўзида истеъмол қилиши керак. Даволаш курси тугагандан сўнг албатта, анализ топшириш лозим.

Кўпинча, даволаниш курсидан сўнг ҳам анализда лямблия аниқланади. Бунинг сабаби генлар диагностикасидир. Бу лаборатория ходимларининг нотўғри ташхисидир.

Албатта, микроскопда лямблияни бактериялардан ажратиш катта тажриба ва маҳоратни талаб қилади. Бундай текширишларни кўпинча, хусусий

Ифтихор

Осиё ва жаҳон чемпионларидан бир нечасига устозлик қилган, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий, қатор яккакураш турлари бўйича катта тажрибага эга мутахассис Пўлат Усмонов томонидан янги ишлаб чиқилган «Ўзбек жанг санъати» спорт тури юртимизда жадал ривожланмоқда. Дикқатга сазовор жиҳати шундаки, «Ўзбек жанг санъати»да бажариладиган машқлар буюк боболаримиз, аждодларимиз номи билан аталади. Масалан, «Амир Темур», «Жалолиддин Мангуберди», «Пахлавон Махмуд», «Ат-Термизий», «Имом ал-Бухорий» ва ҳоказо... Спортчиларга усулларни ўргатиш билан бирга боболаримиз ҳақидаги маълумотлар ҳам етказилади.

Қисқа вақт ичида Пўлат Усмонов муаллифлигида «Ўзбек жанг санъати» китоби ҳам чоп этилгани айни муддао бўлди. Унда спорт тури ҳақида барча маълумотлар, усулларни бажариш тартиби (расмлари билан), қонун-қоидалар мужассамлашган. Ҳар бир аждодимиз номидаги комплекс машқлар у ҳақидаги мухтасар маълумот билан бошланган.

Ҳарбий хизматчилар, ҳуқуқни ҳимоя қилувчи ходимларнинг жанговар тайёргарлигини оширишда Ўзбек жанг санъатининг аҳамияти катта. Бу санъат ёшларимизни жисмонан бақувват, Ватанига садоқатли қилиб тарбиялайди. Келажакда Ватанимиз Қуролли кучлари ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларига етуқ кадрлар тайёрлашда асосий омиллардан бири бўлиб хизмат қилади. Чунки камтаринлик, ҳалоллик, сабрлилик, ўзини назорат қила олиш, руҳий жиҳатдан кучлилик каби фазилатлар ушбу спорт турининг асосий талабларидир.

Санаб ўтилган фазилатлар жуда кенг қамровли тушунчалар бўлгани учун уларга бир-бир тўхталамиз.

САБРЛИЛИК. Ота-боболаримиздан қолган бир нақл бор: «Сабр қилган, синовларга чидаган одам, албатта ўзининг мақсадига етади ва мукофотига эга бўлади». Бахт қуши ҳам сабр қилган инсон бошига қўнади. Тарихдан маълумки, инсон ўзининг олий мақсадларига фақат меҳнати, ўзига талабчанлиги ҳамда сабр-тоқатлилиги билан эришган.

ЎЗИНИ НАЗОРАТ ҚИЛА БИЛИШ. Ўзбек жанг санъати билан шуғулланувчи шахс учун бу фазилат алоҳида ўрин тутди. Чунки спортчи нафақат сиртдан, балки ички дунёсини ҳам назорат қила олиши лозим. Булар, албатта, унинг мусобақалардаги иштирокида ва қундалик ҳаётида намоён бўлади. Мусобақа жара-

ёнида ўз устидан назоратни йўқотиш спортчи учун салбий оқибатларга олиб келиши мумкин.

РУҲИЙ ЖИХАТДАН КУЧЛИЛИК. Бу фазилат қутилмаган вазиятларда учрайдиган хавф-хатар қаршида намоён бўлади. Ўзбек жанг санъатини яхши ўрганган спортчи доим ҳақиқатпарвар бўлади, адолатга интилади. У ҳақиқат ҳимояси учун ҳеч қандай қўрқув нималигини билмай, сира иккиланмай ва астойдил жанг қилади.

ҲАЛОЛИК. Қачонки, шогирд Ўзбек жанг санъати асосларини, билимларни ноҳолис мақсадда ўрганиб борса, устози ва бошқаларга қалбан тескари бўлса, ўз устозидан хизмат кўрсатмаган унвонни талаб қилса, олган билимини ёмон мақсадда ишлатса, ўз сўзининг устидан чиқмаса, бошқалар фикрини тан олмаса, унда ҳалоллик бўлмайди.

Шуғулланувчи ёлгонни ҳақиқатдан ажрата билиши, баъзи ҳолларда ўзининг ноҳақлигини эътироф этиши ва тан олиши лозим.

КАМТАРИНЛИК. Камтаринлик инсоннинг олий фазилатларидан биридир. Ўзбек жанг санъати билан шуғулланувчи ёшлар олдида куйидаги талаблар қўйилади: ҳар доим кибрга барҳам бериш, камчилигини йўқота билиш, ўзгаларга нисбатан камтар бўлиш, доим поклик ва инсонийликни қадрлаш, устоз ва шогирд, кекса ва ёшлар ўртасидаги муносабатга доғ туширмаслик, авлодлардан қолган урф-одатларни ҳурмат қилиш, ўз ишига масъулият ва сидқидиллик билан қараш.

Кўриниб турибдики, миллий

анъана ҳамда қадриятларимизни, аждодлардан мерос жасурлик ва мардликни улуғлайдиган янги спорт турининг юрт эртаси учун хизмат қиладиган ватанпарвар ёшларни тарбиялашда ўрни муҳим.

Шарқ яккакурашлари ва жанг санъатини ривожлантириш Маркази кўмагида пойтахтимиздаги «Ўзбекистон» спорт мажмуасида ўтган биринчи мамлакат очиқ чемпионати ёш спортчиларнинг Ўзбек жанг санъатини қизиқиш билан ўрганаётганини кўрсатди.

Яқинда эса Жиззахда вилоят очиқ биринчилиги ташкил этилди. Чиноз туманида Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилига бағишлаб, Тошкент вилоят очиқ биринчилиги ўтказишга тайёргарлик ишлари қизғин. Июл ойида Қарши шаҳрида «Амир Темур кубоги», августда Марғилонда «Бурҳониддин ал-Марғиноний», сентябрда Андижонда «Заҳрирдин Муҳаммад Бобур», октябрда эса Бухорода «Имом ал-Бухорий кубоги» мусобақаларини ўтказиш режалаштирилган. Шунингдек, Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишлаб, йирик турнир ўтказиш белгиланган.

Бугина эмас, республика федерацияси томонидан жойларда спортчи ва мураббийлар учун семинарлар ташкил этилмоқда. Алевтина Ким, Лаура Кушимбетова, Сардор Содиков, Фарҳод Рустамов, Хайрулла Пардаев каби миллий терма жамоа аъзолари Ўзбек жанг санъати усулларини чуқурроқ ўргатиш бўйича Фарғона, Наманган, Андижон, Қашқадарё, Сирдарё вилоятларида дарслар ҳам ўтишади.

ЎЗБЕК жанг санъати

Қаршида халқаро турнир

Бир ҳафта мобайнида Қаршидаги марказий теннис кортида аёллар ўртасида халқаро турнир бўлиб ўтди. Мукофот жамғармаси 25 минг АҚШ долларини ташкил этувчи мазкур мусобақада дунёнинг 14 давлатидан 50 нафар ракетка ustalари куч синашди.

Халқаро теннис Федерацияси таснифидан ўрин олган нуфузли мусобақанинг яққалик ўинларида украиналик Кристина Антонийчук, грециялик Эрини Георгатоу, киргизистонлик Ксюша Палкина, украиналик Анастасия Василева ярим финалда голиб чиқиб, совринли ўринларни эгалладилар. Ўзбекистонлик Нигина Абдураимова, Сабина Шарипова, Алиса Огородоваларнинг ҳам қўли баланд келди.

Яқуний учрашувда грециялик Эрини Георгатоу бош соврин соҳиби бўлди. Жуфтликлар ўртасида туркиялик Кагия Буюаксой ва Памера Озченлар қаршилигини синдирган украиналик Кристина Антонийчук ва Оксана Калашникова голибликни қўлга киритди.

Иззат ХИКМАТОВ,
«Ishonch» мухбири

Яқинда Янгийўл шаҳрида жунри-до бўйича халқаро очиқ турнир бўлиб ўтди. Турнир тафсилотлари ҳақида Ўзбекистон жунри-до федерацияси вице-президенти Мирсўлтон Миржалолов шундай деди:

— Мусобақа ҳар йили анъанавий тарзда ўтади. Бу йил ҳам кўлаб ёшлар кашф этилди. Рустам Абдурахмонов, Николай Фрунзе, Фахриддин Патхиддинов, Азиза Дадамұхамедова, Дилшод Аъзамов, Шоҳруҳ Пўлатов, Акмал Саломов, Шоҳжаҳон Хусниддинов шулар жумласидандир. Шунингдек, турнир доирасида Тошкент ва Янгийўл шаҳарлари терма жамоалари ўртасида ўртоқлик учрашуви ҳам ташкил этилиб, унда пойтахтликлар қўли баланд келди: **17:6.**

Энди Ўзбекистон чемпионларидан тузилган терма жамоамиз Қирғизистоннинг Иссиқкўл шаҳрида ўқув-машғулот йиғини ўтказади. Июл ойида Вашингтонда жунри-до бўйича жаҳон чемпионати ўтиши режалаштирилган. Иссиқкўлда жаҳон чемпионатида борадиган таркибни аниқлаб оламиз.

Бокс

Хитойдан медаллар билан

Куни кеча Тошкент Халқаро аэропортида музаффар боксчиларимизни кутиб олди

мизнинг мусобақа таассуротларини сўрадик.
Тўлашбой Дониёров, кумуш медал соҳиби:

Шароф Худойбердиев бошчилигидаги миллий терма жамоамиз Хитойнинг Жухай шаҳрида ўтган Осиё чемпионатидан зафар билан қайтди. Қитъанинг 19 давлатидан ташриф буюрган энг кучли «чарм қўлқоп» усталари баҳсида ҳамюртларимиз Санжар Раҳмонов (64 кг) ва Элшод Расулов (81 кг) олтин, Тўлашбой Дониёров (54 кг), Хуршид Тожибоев (57 кг), Сардор Абдуллаев (+91 кг) кумуш медалларига сазовор бўлишди. Умумжамоа ҳисобида хитойликлардан сўнг иккинчи ўрин эгалланди.

Биз голиб спортчилари-

— Осиё чемпионатида Тошкент вилояти Янгийўл кўрғонидида ҳамда пойтахтимизда ўтган ўқув-машғулот йиғинларида пухта тайёрландик. Бунинг натижаси ўлароқ, чемпионатда муваффақиятли қатнашдик. Финалда хитойлик боксчиға очколар бўйича ютқазган бўлсанда, кайфиятим аъло. Олдинда Италиянинг Милан шаҳрида ўтадиган жаҳон чемпионати турибди. Демак, Ватанимиз шарафини янада яхшироқ ҳимоя қилиш учун имконият бор...

Санжар Раҳмонов, Осиё чемпиони:

— Ҳабаровскдаги турнирдан сўнг қатнашган энг катта мусобақам.

захиралари коллежини тугатганман. Зиёвуддин Тойгонбоев ва Александр Размахов дастлабки устозларим. Мамлакат чемпионатидаги иштирокимдан сўнг терма жамоага жалб қилишди. Бишкекдаги халқаро турнирда совриндор, Хабаровскда эса голиб бўлдим. Хитойда тўртта жанг ўтказдим. Дастлаб қозок, сўнгра мўғулистонлик, ярим финалда хитойлик, финалда эса эронлик боксчи билан рўбарў келдим. Майдон эгаси билан жанг анча қийин кеңди. Унда устозларимнинг кўрсатмаларига амал қилиб, голиб чиқдим.

Бу Хабаровскдаги турнирдан сўнг қатнашган энг катта мусобақам.

Элшод Расулов, уч карра Осиё чемпиони:

— Мазкур Осиё чемпионатида илк бор ўзимни янги —

81 кг. вазн тоифасида синаб кўрдим. Бу вазндаги рақибларни билмасдим. Уларни кўрдим, жанг олиб бордим. Яна бир эътиборли томони, қитъа чемпионатидаги жанглар уч дақиқадан уч раундда олиб борилди. Бу икки дақиқалик ҳамда тўрт раунд давом этадиган баҳслардан анчайин фарқ қилади. Яъни, спортчидан яхши жисмоний тайёргарлик талаб қилинади. Яхши тайёргарлик кўрганамиз учун голиб чиқдик. Икки нафар вакилимиз финалда майдон эгалларига бой беришди. Ахир «Ўз уйингда деворлар ҳам суяйди», дейишади-ку.

Олдинда Италиянинг Милан шаҳрида ўтадиган жаҳон чемпионати. Ушбу мусобақада яхшироқ натижа қайд этиш учун бор эътиборни қаратамиз.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ўзбекистон енгил меҳнат саноати ва коммунал-مائийши, хизмат ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят вакилликлари ва Тошкент шаҳар касаба уюшмаси кенгаши Самарқанд вилоят ҳокимлиги Уй-жой, коммунал хўжалиги тизимида ислохотларни амалга ошириш Департаменти бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси, меҳнат фəҳрийиси

Толиб ХАЛИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Ташкент филиали бўлиб бундан бош мутахассиси Зиёвуддин Тўлагановга гадари бузруқвори

ФАНИ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан «Мур таъзия изҳор этади.

Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши ва Тошкент вилоят тармоқ кенгаши Кенгаш ташкилий бўлим мудири Жамолддин Мусаевга турмуш ўртоғи

МАЪРИФАТХОНнинг

вафот этганлиги муносабати билан «Мур таъзия изҳор этади.

«Кимгадир ёқар лола, ким атиргул шайдоси...» деганларидек замонамизда телевизор томоша кил(ади)ган киши борки, унинг хамиша бирдай ёктириб кўрадиган филми бор: бировга хаётий, яна кимгадир фантастик, ўзга кишига эса комедия филмлар ёқади. Аммо... шундай киноасарлар ҳам мавжуд: хар гал экранда пайдо бўлиши билан кўпчилик бирдай севиб томоша қила бошлайди, қайта-қайта кўрса ҳам сира зерикмайди. Бунинг сири нимада экан? Самимиятми ёхуд асар мазмунда умумий жиҳат борми? Унисини билмадик-у, бироқ бу доирадаги кинофилмлар санокли. Шунинг учун ҳам ўқувчиларимизга ана шундай миллионлаб қалбларни забт этган киноасар завқини яна бир бор эсла(ти)ш учун ҳам «ПЕТРО» саҳифасини ташкил қилишни ниятладик. «ПЕТРО» сиз орзикиб кутадиган саҳифага айланашидан умидвормиз, азиз ўқувчи!

«ЧИТО ГВЕРИТО

ЧИТО МАРГАЛИТО...»

Мера мамхэрэбс удзиро зецаг, замбахис твери, Ту мэмхис мгери ту севдиано маица мгери. Мера мамхэрэбс вардэбис суткхва какачос пери алвад симгэра туда манатлес ххода мэц мгери.

Чито гверито чито маргалито да
Чито гверито чито маргалито да

Чеми симгэра ам зем ам халхма ам зецам шоба. Роса мгэрива шоридан матбобс чеми бав швоба. Роса мгэрива мэчем смом авам, сибберес тхеда даукид тхавад гудши шэмо дис парули севда.

Чито гверито чито маргалито да
Чито гверито чито маргалито да

Чеми симгэра мтебма масцавлес чите бис твена. Асэ мгогия ам сим геребит ави дгигета Рогор цам бобем си сохлис болос ту мгери сгети Симгерит мопо дэраха винатро ама земети.

Чито гверито чито маргалито да
Чито гверито чито маргалито да

Одам хамиша эрк истаб яшайди. Унинг табиат ва жамиятдаги хар бир хатти-харакатидан мурод — озодликка эришиш!
Бундан 32 йил муқаддам Виктория Токарева ва Резо Габриадзе сценарийси асосида режиссёр Георгий Данелия осмонга сизмаган инсон ҳақидаги филмга қўл уради. Асарда ўз даврининг икки буюк актёри — Вахтанг Кикабедзе (Мимино) ва Фрунзик Мкртчян (Рубен Хажикян) асосий ролларни ижро этишади. Филмда ҳам анъанавий уч қирра мавжуд: Рубекжон — Валикжон <=> Лариса Ивановна...
Асарга тўхталмоқчи эмасмиз.
Фақат биласизми-йўқми, ҳайтовур, ушбу филмдан оз эмас-кўп эмас, нақ саккизта эпизод қирқиб ташланган. Шулардан бири — Мимино ва Рубекжон меҳмонхона лифтига киришганда, у ерда бир-бирига худди эгизаклардек ўхшаш японларни кўришади. Японлар эса буларга қараб, ажабланади: «Бу русларнинг ҳаммаси бир-бири-

га ўхшар экан-а...».
Шунингдек, филмнинг охири бутунлай қирқиб ташланган. Хабар топишимизча, унда қишлоқ темирчиси билан боғлиқ авж сахна бўлган экан.
Шунга қарамай «Мимино» катта экранларни тез забт этади. Одамларга инсон... хар қандай шароитда ҳам инсонийлигини сақлаб қолиши лозимлигини эслатган киноасар 1978 йили совет прокатида 17-ўринни эгаллаб, 24,4 млн. томошабин йиға олади. Ундан ташқари Москва кинофестивалида (1977 й), Еревандаги Бутунитифоқ кинофестивалида (1978 й), Авеллино (1979 й)... катта экранларида намойиш этилади.
Айниқса, филмга танланган кўшиқ (бугунги тил билан айтганда, soundtrack) жуда машхур бўлиб кетади. Петрэ Грузинский сўзи ва Гия Канчели муסיқаси бўлган «Чито гверито...»ни афсонавий грузин санъаткори Вахтанг Кикабедзе маромига етказиб ижро этган.

Филмдаги кўнгилга яқин лавҳаларни яна бир бор эсласак:

...Жисмлар ёзда кенгайиб, қишда тораяди. Ҳозир — ёз. Шунинг учун калланг кенгайган, эртага қиш бўлса, шапка бошингга лойиқ келади...

— ...Валикжон, шаҳарда нима қиласан... юр, бизниқига борамиз. Ойим дўлма пишириб беради. Сен дўлмани яхши кўрасанми? — Йўқ.
— Сизларда дўлма пиширишни билишмайди-да... шунинг учун ҳам уни ёмон кўрасан...
— Бизнинг Дилижондаги сув шундай ширинки, дунёда иккинчи ўринда туради...
— Биринчиси, хойнаҳой, Ереванда бўлса керак, а? — Йўқ, Сан-Францискода...

— ...Менга қара, анови унинг ойисимиди?
— Қайси?
— Анови-чи... ашула айтган?
— У ердагиларнинг ҳаммаси ашула айтди...
— Йўқ, анови-чи, ўлиб қолган?..
— У ердагиларнинг ҳаммаси ўлиб қолди-ю...
— Йўқ, қизил кўйлакли-чи?.. Мановинақа... семиз...
— Ахир у дирекжёр эди...

— ...Валико, итинга айт, ташқарига чиқсин. Ўзи, ҳаво этишмаяпти...
— Зарбазан, бир огайнилик қил...

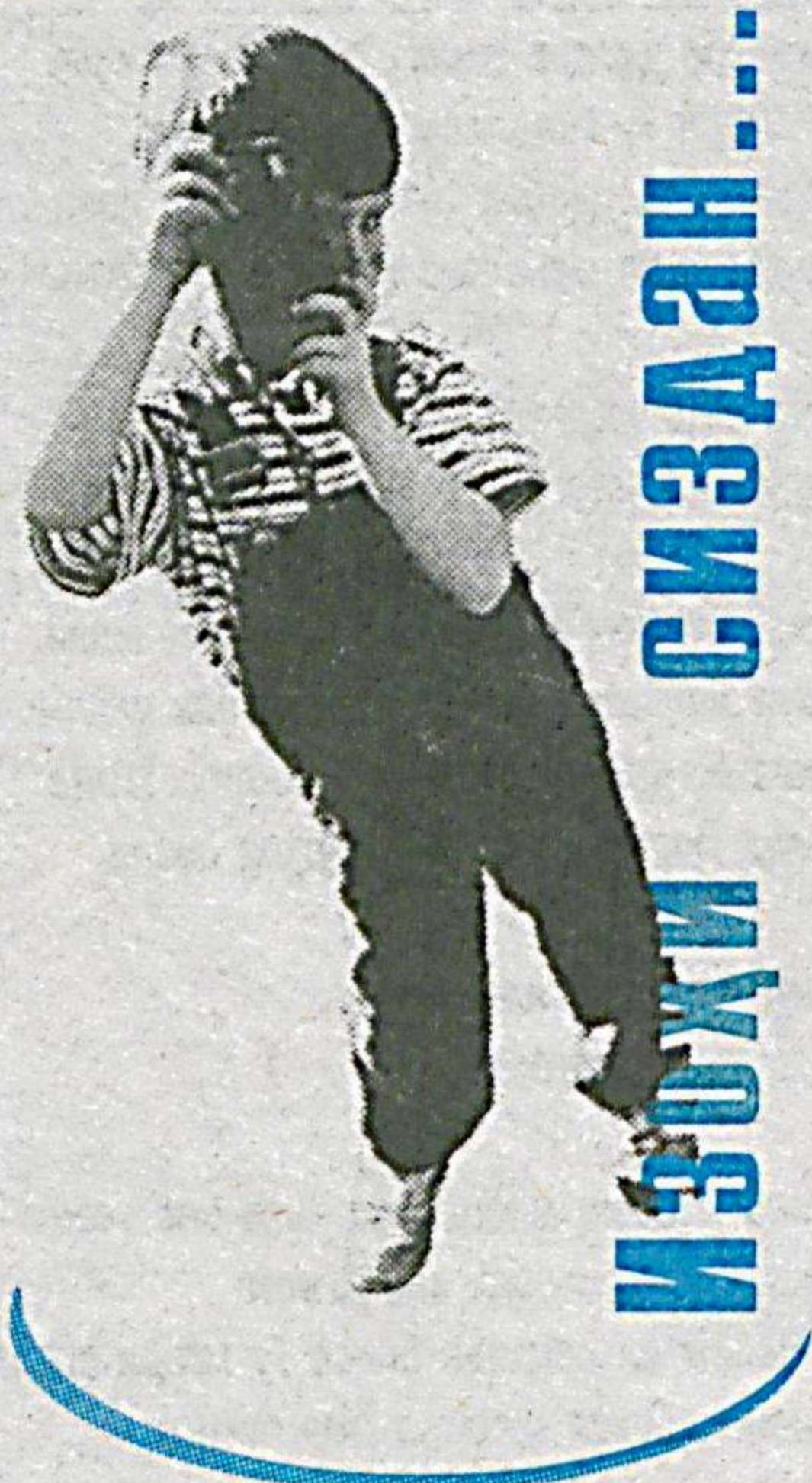
— ...Хоҳлайсизми ҳозир самолётдан ўзимни ташлайман...
— Йўқ, хоҳламайман.
— Мен эса... хоҳлайман.

— ...Сиз учувчи экансиз, а?
— Гоҳида... умуман эндокринологман...

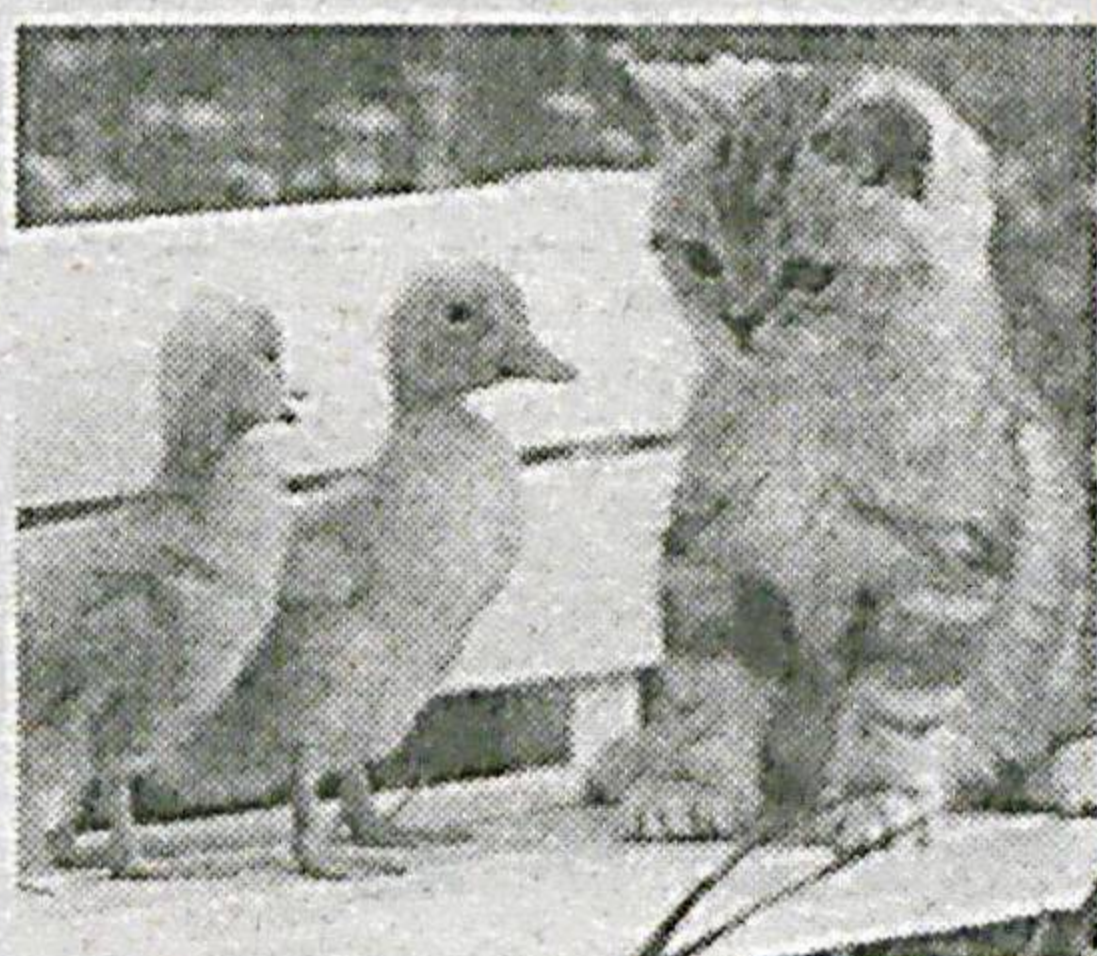
...Огайни, сenga бир ақли гап айтаман, фақат хафа бўлмайсан...

— ...Бўлиб ўтган можаро ҳақида бирор нима дея оласизми?
— Ҳаммасини айтиб бероламан. Анови...
— Жабрланувчи.
— ...жабрланувчи эшикни очди, Валикжон бўлса...
— Айбдор.
— ...айбдор унга «яхшимисан, азизим» деди. Жабрланувчи эса «кечирасиз, ҳозир ҳожатхонага шошиб турибман» деди. Хотини эса кўчага югуриб чиқиб, «милиция-милиция» дея бақира кетди. Валикжонга мен «юр, уйга кетамиз» дедим. Бирга кетдик.
— Демак, сиз, айбдор жабрланувчини урмади деб тасдиқлайсиз?
— Ҳа-да, ургани йўқ. Ахир у ҳожатхонага кириб кетди-ю... Валикжон бўлса... эшикни бузолмади...
— Демак, у эшикни бузмоқчи бўлган?
— Нимага, энди... бузаркан?..
— Ахир, ўзингиз айтдингиз-ку!
— Менга қаранг... сизларга яхши тушунтиролмадим, шекилли... У бориб ҳожатхонанинг эшигини тақиллатди: «қистаб қолди, тезроқ чиқин» деб... Шундай саволлар бераяспизки... жавоб беришга ҳам уялади... киши...
— Гувоҳ Хажикян, хўш, қандилни айбдор синдирдими?
— Ҳа-а... синдирганидан кейин синдирди дейманда... Уйга кетаётганимизда... беҳосдан стул тегиб кетиб... синдирди...
— Гувоҳга саволим бор. Мумкинми? Раҳмат. Айтингчи, айбдорнинг жабрланувчига шахсий хусумати бормиди?
— Ҳа-а... бор эди. Ўзи менга айтувди: мана шу нусхага нисбатан шахсий хусуматим шу даражада зўрки, уни кўрганда... иштаҳаларим бўғилиб кетади, деб...
— Аммо айбдор илгари Попиашвили билан таниш бўлмаганман деб айтаяпти...
— Эй-й, қанақасига таниш бўлсин! У ҳожатхонага кириб кетганда Валикжон мендан сўради: «Огайни, ким ўзи бу одам... бу жабрланувчи? Қаёққа кириб кетди? Нега кириб кетди? Уни мен биринчи марта кўриб туришим», — деди...

Куйламоққа мени нима ундайди, чексиз фалакми, ё мойчечак-қирлар? Шодлик куйлибос-ла бағрим ўрайди. Ғамгинлик куй билан борлигим қамрар. Куйламоққа мени нима ундайди — Гулгун атиргулининг хушбўй ифори. Балки алёр билан чўқинтирилган таним, руҳим доим кўшиқ куйлайди.
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам
Қўшигимда порлар куёш, одамлар, Самовий туғилиш — муқаддас дамлар. Қачонки куйласам, ёниб, чилпиниб, куйимда бўй берар олис болалик. Қачонки куйласам, титроқ-ла ёлқиб, ёвуқроқ кўринар нури кексалик. Ва мепдан бесўроқ, бесўз, беизл маъюслик қалбимга ўрмалар секин.
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам
Қўшиқларим менга тоғни ўргатди, қушлар сайроғи-ла боғни ўргатди. Сўзламоқ илмини ўргандим куйлаб — Яшанга энг мақбул чоғни ўргатди. Оққуш парвозининг сўнгги онда борлигини парвозга эврилтирган дам. Мен ҳам ҳаётимнинг бори-борича, кўшиқ куйлаб, куйлаб, куйлаб ўтаман. Қўшиқ-ла ярадим, қўшиқ-ла улғум, Ундан ортингни истамас кўнгилм.
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам
Қушгинам-эй, қушгинам, марварид инжугинам

ИЗОХ СИЗДАН...

Корин тўқ-да, эҳ аттанг, Мен нима ҳам қилардим. Йўкса, ҳозир иккисин, Мазза қилиб еярдим.

Кўрқашмайди, мушукдан Кўнгиллари тўқмикан? Учрашишга бошқа бир Скамейка йўқмикан?

Асадулло МИРЗААКБАРОВ, «Ҳамкорбанк» ОАТБ бирлашган уюшмалари кўмитасининг раиси

— Чақирган экансиз, домла...

— Мен сизларга айтсам, жужуқларим, бу даргоҳдан ҳеч ким норизо кетмаслиги шарт!..

Диёрбек ҲАБИБУЛЛАЕВ, Юқори Чирчиқ тумани

Энди навбатдаги суратга изох топинг-чи?

Бозорга бордим бир кун...

— НЕГА ЖАҲОНГИЗ ЧИҚАПТИ? ЯНА ҚОН БОСИМИНГИЗ ОШИБ КЕТМАСИН! — БОЗОРГА ҚИРУВДИМ, ХОТИН! БОЗОРГА!!!

— КЕЛИНГ, МАНА, ПОРОШОКНИНГ ЗУРИГА, КУПИРИШИГА ГАРАНТИЯ БОР!

— ГҮШТИК ТАГИДАГИ НИМИ? — ВИЖДОН АКА, ВИЖДОН!

— ВОЙ, БИРОВ ЙИҒЛАЯПТИМИ? — БУ НАРХЛАРНИ КҮРИБ ҲАМЕНИМ ЙИҒЛАЯПТИ.

ЭЪЛОН!
БУГУН БОЗОР АРАВАКАШЛАРИНИНГ УМУМИЙ МАЖЛИСИ БЎЛАДИ
КҮН ТАРТИБИ:
АРАВАДА ЮК ТАШИШ НАРХИНИНГ ҚАЙТА КЎТАРИЛГАНЛИГИ МУҲОКАМА ҚИЛИНАДИ.
АРАВА БОШҚАРИ...

1000 | 1500 | 1700
ЎЕРИГИНА ТАРОЗИМ
1кг

2000

Рассом Хусан СОДИКОВ

Ishonch МУАССИС: Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси	Бош муҳаррир Абдуҳолик АБДУРАЗЗОҚОВ	Бизга кўнгиروق қилинг: Котибият: 256-52-78 Хатлар бўлими: 256-85-43	Бизнинг манзил: 100165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй, Нашр кўрсаткичи: 133; 134	Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.	Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев Навбатчи - А.Абдиев Мусахҳих - С.Шодиева
	Тахрир хайъати: Алла Долженкова, Анвар Юнусов, Довуд Мадиев (Бош муҳаррир ўринбосари), Жаҳонгир Шарофбоев (масъул котиб), Маъмура Адилова, Мирзохид Содиқов, Нормамат Аллаёров, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримкул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев.	Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган. IBM компьютерларида терилди ва сақланган. Офсет усулида босилди. Бичими А-3. Ҳажми 4 босма табоқ.	«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюқ Турон» кўчаси, 41-уй.	Муаллифлар фикри таҳририят нуктаи назаридан фарқланishi мумкин. Нашримиздан кўтариб босилганда «Ishonch»дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига эришган материаллар (б) белгиси остида чоп этилади.	Саҳифаловчи-дизайнер: Ҳ.Абдуҷалилов
		E-mail: mail@ishonch.uz		Буюртма Г—557 Тиражи: 18263 Босишга топшириш вақти - 21.00 Топширилди - 19.00	ISSN 2010-5002
				Сопувда эркин нархда	2 3 4 5 6 7 8